Nakşî
NAMAZ TESBÎHÂTI

Mustafa İsmail FINDIKLI

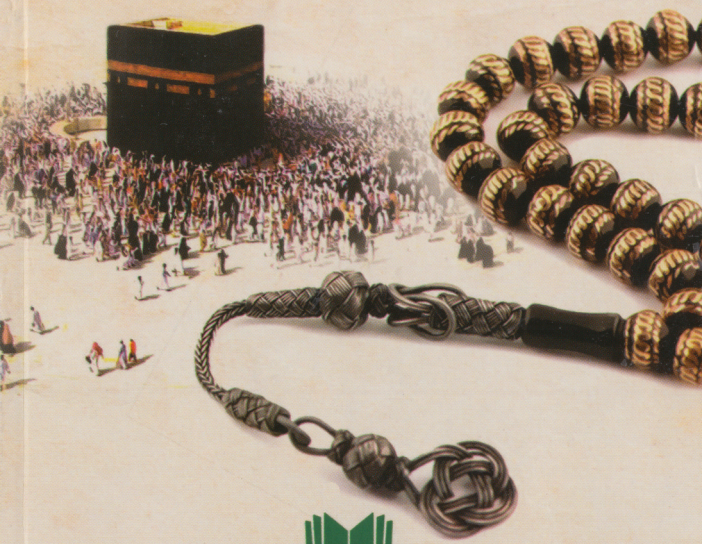

kitap kalbi yayıncılık

Bu kitabın bütün hakları Yazar'a aittir. Yayınevimizden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz.

Yayıncı Sertifika No: 31939
İsbn No: 978-605-9815-05-5
Baskı-Cilt: *Sistem Matbaacılık*
Yılanlı Ayazma Yolu Sok. No: 8 Davutpaşa/İstanbul
İstanbul/2016
Genel Dağıtım: *Kitapkalbi Yayıncılık*
Oruçreis Mah. Tekstilkent Ticaret Merkezi
10-V Blok No: 208 Esenler/İstanbul
Tel: +90 212 438 41 51
e-mail: bilgi@ kitapkalbi.com
Online Satış: www.kitapkalbi.com

(A) NAMAZ SONRASI TESBÎHLER

Hanefî mezhebine göre; kişi namazın bitimiyle tesbihât arasını uzun ara vermesi tenzîhen mekrûhtur. Burada zikredilen sıraya uymak müstahabtır.

(1) Tüm namazların farzından sonra üç kere istiğfar edilir.[1]

---

[1] Berâ bin Âzib (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim her namazın peşinde üç kere*** (bu zikri) ***derse, harpten kaçmış*** (yani en büyük günahı işlemiş) ***de olsa, Allâhü Teâlâ onun bütün günahlarını affeder.***" [İbni Sünnî, *Sahîh*, 53; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 6/57, no. 8417; Ebû Dâvud, *Salât*, 17; Tirmizî, *De'avât*, 117; Hâkim, *el-Müstedrek*, 2/118]

Ebû Saîd el-Hudrî (*Radıyallâhü Anh)*den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim üç kere*** (bu zikri) ***derse, onun günahları kum yığınlarının tanelerinin sayısınca, denizlerin köpükleri kadar, gökteki yıldızlar sayısınca da olsa, mağfiret edilir.***" [Ali el-Müttakî, *Kenzül-Ummâl*, 1/482, no. 2106]

Menhel yazarı şöyle demiştir: "Namazın peşinde istiğfâr etmenin hikmeti, kulun kıldığı namazla gururlanmayıp yaptığı taatleri azımsaması, nefsini kusurlu sayması ve

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الَّذِى لَا اِلٰهَ اِلَّا
هُوَ الْحَىَّ الْقَيُّومَ وَاَتُوبُ اِلَيْهِ

[Esteğfirullâhellezî lâ ilâhe illâ hüvel-hayyel-kayyûme ve etûbü ileyh.]

(2) Bu istiğfârdan sonra bir kere "selâm duası" okunur.[1]

Allâh Teâlâ'ya gereği gibi kulluk görevini yapmadığını itiraf etmesidir. Bu duygunun iyice yerleşmesi için istiğfârın üç defa tekrarlanması meşru kılınmıştır. Kulun mağrur olmadan ve nefsini kusurlu sayarak yaptığı ibâdet Allâh katında daha çok kabule şayan olur."

[1] Sevbân (*Radıyallâhü Anh)* şöyle demiştir: Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) namazını bitirdiğinde, üç kere istiğfâr eder sonra (zikredilen duayı) söylerdi. [Müslim, *Mesâcid*, 135, 136; Ebû Dâvud, *Vitir*, 25; Nesaî, *Sehv*, 81, 82; Tirmizî, *Salât*, 224; İbni Mâce, *İkâme*, 9; Dârimî, *Salât*, 88; Ahmed, *Müsned*, 5/275; 6/62, 184]

Âişe (*Radıyallâhü Anhâ)* şöyle demiştir: Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem* namazın bitiminde) selâm verince ancak (bu zikri) diyecek kadar otururdu (yani bu duayı bitirmeden yerinden kalkmazdı). [İbni Mâce, *İkâmetüs-Salât*, 32; Tirmizî, *Salât*, 224; Müslim, *Mesâcid*, 26]

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ
تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

[*Allâhümme entes-selâmü ve minkes-selâm. Tebârekte yâ zel-celâli vel-ikrâm.*]

(3) Farz namazından sonra sünnet namazı varsa sünnetten sonra; yoksa hemen farzdan sonra aşağıdaki sıralamaya uyulur.

(4) Resûlullâh (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)e bir kere salât ve selâm getirilir. [1]

Sindî (*Rahimehullâh*) şöyle demiştir: "Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)in selâmdan sonra anılan zikri okuyacak kadar, duruşunu bozmadığı ve bundan sonra kıble istikâmetinden döndüğü ifâde edilmek istenmiştir."

[1] Enes (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim Bana bir defa salât getirirse, Allâh ona on defa salât getirir*** (rahmet eder). ***O salât sebebiyle de onun on günahını siler ve ondan dolayı da onu***(n manevi derecesini) ***on derece yükseltir.***" [Ahmed, *Müsned*, 3/102, 261; Nesâî, *Sünenül-Kübrâ*, 6/21, no. 9889; İbni Hibbân, *Sahîh*, 904; Hâkim, *el-Müstedrek*, 1/550]

Salâtü selâm sığaları çoktur. Ancak en makbulü, Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)e, Âl'i[1] ve ashâbı ile birlikte hem salât hem de selâm okumaktır. Bunun en kısa ve kolay sığası şudur:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

[*Allâhümme salli ve sellim 'alâ seyyidinâ Muhammedin ve 'alâ âli seyyidinâ Muhammed.*]

(5) Sonra şu tesbîh okunur. [2]

---

1 *"Âl"* hakkında farklı görüşler vardır: (a) Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)in hanımları, (b) Hazreti Fâtıma, Hazreti Ali, Hazreti Hasan, Hazreti Hüseyin ve kıyamete kadar gelecek evlatları (c) O'nun yolunu takip eden tüm Müslümanlar. (d) Takva ehli olanlar.

Enes (*Radıyallâhü Anh*)den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)e: "Âl-i Muhammed kimdir?" diye sorulunca, "***Her takva sahibidir***" cevabını verdi. [Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 10/269; Münâvî, *Feyzül-Kadîr*, 1/86; Kâdı Iyâz, Şifâ, no. 1455; Suyûtî, *Menâhil*, s.71]

2 Ebû Derdâ (*Radıyallâhü Anh*) der ki: Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) bana: ***"Ey Ebû Derdâ! Şöyle dua et"*** buyurdu (ve yukarıdaki zikri okudu ve devamla):

سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ وَاللهُ
اَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

[Sübhânallâhi vel-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illâllâhü vallâhü ekber. Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhil-'aliyyil-'azîm.]

(6) Bu tesbîhden sonra Âyetül-Kürsî okunur.[1]

"Çünkü bu dua ve zikirler, kalıcı sâlih amel ve sevaplardır. Ağacın yapraklarını döktüğü gibi, bunlar da kulun günahlarını dökerler. Bunlar cennet hazinelerindendir." [Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 10/93; Bezzâr, *Keşfül-Estâr*, 4/9]

[1] Ebû Ümâme (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim namazın peşinden Âyetü'l-Kürsî'yi*** (Bakara Sûresinin 255. âyetini) ***okursa, onunla cennete girmek arasında ancak ölüm vardır*** (yani, öldüğü gibi cennete girer). [Nesâî, *Sünenül-Kübrâ*, no. 9928; Beyhakî, *Şu'abül-İmân*, 2385; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 10/105; Taberânî, *el-Kebîr*, 7532; *el-Evsât*, 8068; Ali el-Müttakî, *Kenzü'l-Ummal*, 1/562, 569]

Enes (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: ***"Her kim her farz namazın arkasından Âyetü'l-Kürsî'yi okursa,***

(7) Âyetül-Kürsi okunduktan sonra otuzüç kere Sübhânallâh, otuzüç kere el-Hamdü lillâh, otuzüç kere Allâhü Ekber denilir. [1]

öteki namaza kadar (maddi manevi bütün belalardan) ***korunur ve buna*** (bu sûreyi her namazın arkasından okumaya) ***ancak peygamber, sıddık veya şehîd devam eder.***" [Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/148; Beyhakî, *Şu'abül-İmân*, 2/458, no. 2396; Neseî, *Sünen*, 100]

Enes (*Radıyallâhü Anh*)dan rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Âyetel-Kürsî, Kur'ân'ın dörtte biridir.***" [Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 3/221; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 1/60, no. 21]

[1] Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh*)dan rivâyet edildiğine göre, Muhacirlerin fakirleri Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)e gelerek: 'Zenginler yüksek dereceleri ve ebedî nimetleri alıp gittiler (hep onlar kazanıyorlar). Şöyle ki; bizim gibi namaz kılıyorlar, bizim gibi oruç tutuyorlar. Ayrıca paraları olduğu için hac ve umre yapıyorlar, cihada gidiyorlar, sadaka veriyorlar' dediler. Bunun üzerine Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*): "***Size bir şey öğreteyim mi? Eğer onu yaparsanız, sizden evvel geçen*** (ümmet)***lere yetişir, sizden sonra gelecekleri geçersiniz ve sizin yaptığınız gibi yapanlardan başka hiçbir kimse***

(8) Sonra bir kere şöyle denir: [1]

sizden üstün olamaz" buyurunca, Sahabe-i Kirâm (*Radıyallâhü Anhüm*): 'Öğret ey Allâh'ın Resûlü!' dediler. Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) de şöyle buyurdu: "***Her namazın peşinden 33 kere "Sübhanallâh", 33 kere "el-Hamdü lillâh" ve 33 kere "Allâhü Ekber" dersiniz.***" Bunun üzerine fakir muhâcirler (bir müddet sonra) Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)e dönüp geldiler: "Mal ve mülk sahipleri (din) kardeşlerimiz, bizim yaptığımızı işitmiş, bunun mislini onlar da yaptılar" dediler. Bunun üzerine Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*): «**Bu, Allâh'ın bir lütfu ihsanıdır ki, onu dilediğine verir**» [Hadîd Sûresi, 21] âyetini okudu. [Buhârî, *Ezân*, 155; ; *De'avât*, 18; Müslim, *Mesâcid*, 142; Ebû Dâvud, *Vitir*, 24; İbni Mâce, *İkâme*, 32; Dârimî, *Salât*, 90; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 3/238, 5/167, 168; İbni Hibbân, *Sahîh*, 2014]

[1] Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim her namazının peşinde 33 kere "Sübhanallâh", 33 kere "el-Hamdü lillâh" ve 33 kere "Allâhü Ekber" dedikten sonra yüzüncüde*** (bu zikri) ***derse, günahları denizin köpükleri kadar da olsa affedilir.***" [Müslim, *Mesâcid*, 143; Nesâî, *Sehv*, 96; Ebû Dâvud, *Vitir*, 24; İbni Hibbân, *Sahîh*, 2016; İbni Huzeyme, *Sahîh*, 2/187]

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ . لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

[*Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh. Lehülmülkü ve lehül-hamdü yuhyî ve yümîtü ve hüve 'alâ külli şey'in kadîr.*]

Ebû Ümâme (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim bu zikri derse, hiçbir amel onu geride bırakamaz ve bu sözle birlikte de herhangi bir günah kalmaz.***" [Taberânî, *Mu'cemül-Kebîr*, 7533; Heysemî, *Mecmeu'zzevâid*, 10/88]

Bir rivâyette ise şöyledir: "***Allâh o kimsenin bütün günahlarını bağışlar ve ölüm hariç bütün dileklerini kabul eder.***" [Müslim, *Mesâcid*, 597]

Ka'b bin Ucre (*Radıyallâhü Anh*)dan rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim farz namazın ardından*** (okunan zikirleri) ***söylerse, hiçbir zarara uğramaz.***" [Müslim, *Mesâcid*, 144; Tirmizî, *De'avât*, 25; Nesâî, *Sehv*, 92]

(9) Eller göğüs hizasına kaldırılıp şu tesbîh denir.[1]

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى الْوَهَّابِ

[*Sübhâne Rabbiyel-'aliyyil-e'âlel-Vehhâb.*]

(10) Ardından Allâh'a hamd ve Resûlullâh'a salâtü selâm getirilip duaya başlanır.[2]

(12) Duanın sonunda Sâffât sûresinin şu son üç âyeti okunur.[3]

---

[1] İyâs ibni Seleme (*Radıyallâhü Anhümâ*) şöyle demiştir: "Ben Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)in her duaya (bu zikri) diyerek başladığını işittim. [Hâkim, *Müstedrek*, 1/498; İbni Ebî Şeybe, *Musannef*, 10/266]

[2] Fudâle bin Ubeyd (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur: ***"Sizden biri namazını bitirince önce Allah'a hamd etsin, sonra Resûlüne salâtü selâm getirsin, daha sonra da dilediği gibi dua etsin."*** [İbni Sünnî, *Amelül-Yevm vel-Leyl*, no. 111]

[3] Ali (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kimi, kıyamet gününde en bol ölçekle tart***(ıp büyük sevâba nail ol)***ması sevindirirse, namazı bitirdiğinde*** (Sâffât sûresinin son üç âyetini) ***desin."*** [Ali el-Müttakî, *Kenzü'l-Ummâl*, 2/135, no. 3481]

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿١٨١﴾ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨٢﴾

[Sübhâne Rabbike Rabbil-'izzeti 'ammâ yasıfûn (180) Ve selâmün 'alel-mürselîn (181) Vel-hamdü lillâhi Rabbil-'âlemîn (182)]

(13) Eller yüze sürülür. [1]

(14) Salatü selâm getirilir. [2]

---

1 Hazreti Ömer (*Radıyallâhü Anh)* şöyle demiştir: Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) ellerini dua ederken kaldırdığı zaman yüzüne sürmeden indirmezdi." [Tirmizî, *De'avât*, 11]

2 Hazreti Ömer (*Radıyallâhü Anh*)den şöyle demiştir: "*Dua, gök ile yer arasında durur, Peygamber* (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)*e salevât getirinceye kadar o duadan hiçbir şey Allâh katına yükselmez.*" [Tirmizî, *Vitr*, 486; Sehâvî, *el-Kavlül-Bedî'*, 419, 420]

Abdullâh bin Mes'ûd (*Radıyallâhü Anh*) şöyle demiştir: "Namaz kılıyordum; Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*), Hazreti Ebû Bekir ve Hazreti Ömer de orada idiler. Oturunca Allâh'a hamd ile başlayıp sonra Peygambere

(15) Fâtihâ okunur. [1]

salevât getirdim; sonra da kendim için dua ettim. Bunun üzerine Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***İste, isteğin sana verilecek. İste, isteğin sana verilecek.***" [Tirmizî, *Cihâd*, 416; Ahmed bin Hanbel, *el-Müsned*, 3480]

[1] Yûnus sûresinin 10. âyeti olan «(İman edip sâlih ameller işleyen kimselerin Naîm cennetindeki ziyâfetlerin sonunda ve meclislerin bitimindeki) **dualarının sonu: "el-Hamdü lillâhi rabbil-'âlemîn"dir**» kısmında İmam-ı Kurtubî (*Rahimehullâh*) şöyle demiştir: "Dua eden kimse, duasını cennet ehlinin yapmış olduğu dua gibi bitirmesi müstehaptır. Bu sebeple duanın sonunda "Saffât" sûresinin son üç âyetini, peygamberler üzerine salatü selâmı ve Fâtiha-ı şerîfe'yi okumak âlimler tarafından güzel görülmüştür." [Kurtubî, *Câmi'ul-Ahkâmil-Kur'ân*, 8/314]

Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***iblis*** (kahrından) ***dört sefer hüngür hüngür ağlamış, feryâd-ı figân ederek başına toprak atmıştır:*** (1) ***Lanet edildiği zaman,*** (2) ***Göklerden yeryüzüne atıldığı zaman,*** (3) ***Bana Peygamberlik görevi verildiği zaman,*** (4) ***Fâtiha sûresi nazil olduğu zaman.***" [Ebû Nu'aym, *Hilyetül-Evliyâ*, 3/297]

(16) "Âmîn" denilerek bitirilir.[1]

---

[1] Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh*)dan rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Duaların sonunda söylenen* 'Âmin' (lafzı), *mü'min kullarının dili üzerinde âlemlerin Rabbinin mührüdür.***" [Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 1/59, no. 20]

Enes bin Mâlik (*Radıyallâhü Anh*)den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim Besmele'den sonra, Fâtiha-i şerifeyi okur, sonra da Âmîn derse, gökte bir mukarreb*** (Allah'a en yakın) ***melek kalmaz hepsi onun için istiğfar eder*** (af ister)." [Sûyûtî, *Dürrul-Mensûr*, 1/45]

Abdullâh ibni Abbâs (*Radıyallâhü Anhümâ*) dedi ki: Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)e "Âmîn'in manası nedir?" diye sorduğumda şöyle cevap verdi:

—"**Ya Rabbi duamı kabul et**" (demektir). [Suyûtî, *Dürrul-Mensûr*, 1/44]

Ebû Zuheyr en-Numeyrî (*Radıyallâhü Anh*) dedi ki: Bir gece Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) ile birlikte dışarıya çıkmıştık. Devamlı ve ısrarla duâ eden bir adamın yanına geldik. Bunun üzerine Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) durup onu dinlemeye başladı ve:

—"***Eğer mühürlerse cennet vâcip oldu***" buyurdu.

Cemaatten birisi:

—Ne ile mühürleyecek? diye sordu.

—"***Âmîn ile...***" diye cevap verdi. [Ebû Dâvud, *Salât*, 172]

Tesbîhâtten Sonra Dua Etmek

Duaların en güzeli âyet-i kerîme ve Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)in sözlerinden alınan dualardır.

✦ Katâde (*Radıyallâhü Anh*), Enes (*Radıyallâhü Anh*)a: "Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) en çok hangi dua ile dua ederdi?" diye sorunca, Hazreti Enes şöyle cevap vermiştir:

رَبَّنَآ اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً

وَفِى الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

[Rabbenâ âtinâ fid-dünyâ haseneten ve fil-âhirati haseneten ve kınâ 'azâben-nâr]

«Rabbimiz! Bize dünyada da (nimet, afiyet, yeterli ve helal rızık, saliha bir eş, hayırlı evlat, sağlıklı yaşam, düşmanlara karşı zafer, Kur'ân anlayışı, iyilerle beraberlik, insanlar tarafından güzel övgülere mazhar olmak, ilim ve ibadet gibi) **güzel şeyler ver, ahirette de** (kabirden müjdeyle kalkmak, kötü muhasebeden kurtuluş, mahşerin şiddetlerinden selamet, cennete azapsız giriş ve Allâhü Teâlâ'nın cemalini görme gibi)

güzel şeyler ver ve bizi (af ve mağfiret buyurarak) **o** (cehennem) **ateş**(in) **azabından** (ve o azaba götürecek günahlardan) **koru.»**[1]

Katâde (*Radıyallâhü Anh)* devamla şöyle demiştir: Enes (*Radıyallâhü Anh)* kısaca dua etmek istediği zaman bu sözlerle dua ederdi. Daha uzun dua etmek istediği zaman ise, (diğer duaların) içersinde bu duayı da okurdu. [2]

✦ Ebû Umâme (*Radıyallâhü Anh)* şöyle demiştir: Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) çok uzunca bir duâ etmişti ki ondan bir şey ezberleyememiştik. Bunun üzerine:

–'Ey Allâh'ın Resûlü! Uzunca bir duâ yaptınız, bundan bir şey ezberleyemedik' dedik. Bunun üzerine Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu:

–***"Size tüm duâları toplayan bir duâ öğreteyim mi? Şöyle duâ edersiniz:***

---

[1] Bakara Sûresi, 201

[2] Buhârî, , *De'avât*, 55; Müslim, *Dua ve Zikir*, 26; Ebû Dâvud, *Vitir*, 26; Nesâî, *Amelül-yevm vel-leyl*, 1056

اَللّٰهُمَّ اِنِّى اَسْئَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ ﷺ وَاَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ ﷺ وَاَنْتَ الْمُسْتَعَانُ وَعَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللهِ

[*Allâhümme innî es'elüke min hayrin mâ se-eleke minhü nebiyyüke Muhammedün sallallâhü 'aleyhi ve sellem. Ve e'ûzü bike min şerri meste'âzeke minhü nebiyyüke Muhammedin sallallâhü 'aleyhi ve sellem. Ve entel-müste'ânü ve 'aleykel-belâgu velâ havle velâ kuvvete illâ billâh.*]

"Allâh'ım! Senin Peygamberin olan Muhammed (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)in Senden istediği şeylerin hayırlı olanından ben de isterim. Ve Senin Peygamberin Muhammed (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)in Sana sığındığı şeylerin şerrinden ben de Sana sığınırım. Kullarına yardım eden ancak Sensin. Varış yalnız Sana'dır. Güç ve kuvvet yalnız ve yalnız Allahü Teâlâ'nın yardımıyladır."[1]

---

[1] Tirmizî, *De'avât*, 89

Örnek Bir Dua:

Bütün nimetleri karşılayacak ve fazlasına da denk gelecek bir hamd ile bütün âlemlerin Rabbine hamd ederim. Salât ve selâm, Efendimiz Muhammed (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)e ve O'nun Ailesine ve Ashabının üzerine olsun.

Allâh'ım! Kıldığım namazı, çektiğim tesbîhi ve Sana karşı yalvarışımı kabul eyle ya Rabbi!

Ey Rabbimiz! Yalnız Sana yöneldim, beni namazı devamlı kılanlardan eyle. Beni yalnız başıma bırakma, yüreğime genişlik ver, işimi kolaylaştır, bizi doğru yola ilettikten sonra kalplerimizi haktan saptırma, Sana şükretmem ve güzel ibadet etmem için bana yardım et.

Rabbimiz! Bize dünyada da güzel şeyler ver, âhirette de güzel şeyler ver ve bizi af ve mağfiret buyurarak o cehennem ateşin azabından ve o azaba götürecek günahlardan koru.

İlmimi arttır ya Rabbi! Ölmeden evvel tövbeyi ve ölürken rahatlığı bana nasip et. Ölümden sonra mağfiretini, hesap yerinde kurtuluşu, sırat köprüsünden geçmeyi bana kolaylaştır.

Ömrümün en hayırlı kısmını sonu, amelimin en hayırlısını sonları, günlerimin en hayırlısını da Sana kavuşacağım gün yap.

Ey Rabbim! Peygamberlerine karşı bize vaad ettiklerini bize de ver, kıyamette amellerin hesap olunacağı gün beni, anne ve babamı ve bütün iman edenleri mağfiret et, rezil rüsvay etme, kusurlarımızı ört, ahlakımı güzelleştir, nefsimi faydasız yerlere harcatma, benden razı olmadıkça beni dünyadan çıkarma ve geri kalan ömrüm içinde Senin razı olacağın iyi işleri yapmamı bana muvaffak et, rahmetinle beni de cennete salih kullarının arasına sok. Kalplerimizde iman etmiş olanlara karşı bir kin bırakma, şüphesiz ki Sen çok şefkatli çok merhametlisin.

Tesbîhâtı Tesbîhle mi, Yoksa Parmakla mı Çekelim?

✦ Sa'd bin Ebî Vakkâs (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyet edildiğine göre; Sa'd (*Radıyallâhü Anh*), Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) ile birlikte bir kadının yanına girdi. Kadının önünde hurma çekirdekleri veya çakıl taşları vardı. Onlarla tesbîh çekiyordu. [1]

Hadis-i şerîf okunan teshillerin sayısının bilinmesi için çakıl taşı veya hurma çekirdeği kullanmanın meşru olduğuna delildir. Şimdiki "tesbîh" dediğimiz âlet de aynı hükmün altına girer. Çünkü elimizdeki tesbîhlerle hadis-i şerîfte mevzuu bahsedilenler arasındaki fark, sadece ipliğe dizmedir ki bu, hükmün değişmesini gerektirecek kadar önemli değildir. Dolayısıyla hadis-i şerîf tesbîhin bid'at olduğunu iddia edip kullanılmasını câiz görmeyenlerin aleyhine bir delildir.

Deylemî'nin *Müsnedül-Firdevs* isimli eserinde Ali (*Radıyallâhü Anh*) kanalıyla Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)den rivâyet ettiği şu hadis daha açıktır: "Tesbîh ne güzel hatırlatıcıdır."

---

[1] Ebû Dâvud, *Vitir*, 24; Tirmizî, *De'avât*, 113

Hasan el-Basrî (*Rahimehullâh*)ın da tesbîh kullandığı rivayet edilir. Hatta Ömer el-Mekkî, Hasan-ı Basrî (*Rahimehullâh*)ı elinde tesbîhle görüp:

–"Ey üstad, şanının yüceliği ve ibâdetinin güzelliğine rağmen, sen şu âna kadar tesbîh mi kullanıyorsun?" demiş. Hasan-ı Basrî (*Rahimehullâh*) da şu cevâbı vermiştir:

–"Bu bizim başlangıçta kullandığımız bir şeydir. Sonunda da terk edecek değiliz. Ben elim, dilim ve kalbimle Allâh'ı zikretmeyi severim."

Ebû Abbâs (*Rahimehullâh*), Hasan-ı Basrî (*Rahimehullâh*)ın bu sözleri için, "Bundan tesbîhin sahabe devrinde mevcûd olduğu anlaşılır. Çünkü Hasan-ı Basrî (*Rahimehullâh*)ın ilk günleri sahabe devridir..." der.

Suyûtî (*Rahimehullâh*) da bu konuda şunları söyler: "Selef ve haleften zikri tesbîh ile saymayı yasakladıkları nakledilmemiştir. Aksine onların ço-ğu tesbîhi kullanırlar ve onu mekruh saymazlardı."

Tesbîhin cevazı konusunda söylenilen bu sözler onun riya ve gösterişe vesile olmaması şartıyladır. Böyle yapılırsa veya boyuna takılırsa ya da elde oyuncak gibi çevrilirse, buna müsaade edilmez.

"*Medhal*" sahibi şöyle der: "Zamanımızdaki bazı kişilerin tesbîhi boyunlarına asmaları en çirkin

bid'atlerdendir. Âlim zannedilen bazılarının, kadınların kollarındaki bilezikler gibi ellerine tesbîh almaları, bu halde insanlarla bazı ilmî veya başka meseleleri konuşmaları, kollarını sağa sola sallamaları, boyunlarına tesbîh asan kişilerin hâline benzer. Bir kısım insanlar da tesbîhi ellerine alıp sanki zikir yapıyormuşlar gibi tek tek çekerler. Buna rağmen onlar, insanlarla lüzumsuz şeyler konuşurlar, gıybet ederler. Malûmdur ki, insanın bir tek dili vardır. Başkasıyla konuşurken zikir yapması düşünülemez. O halde bu durumda elde tesbîh tutma riyadır, gösteriştir, bid'attir."

Görüldüğü gibi yukarıdaki ifâdeler, yapılan zikirleri saymak için tesbîh çekmenin câiz, gösteriş veya oyuncak için elde tutmanın bid'at olduğunu gösterir. Zaten yolda, sokakta elinde tesbîhle gidenleri müslümanlar ya hafifliğe ya da gösterişe hamlederler. Bu tip davranışlardan hoşlanmazlar.

✦ Yüseyra binti Yâsir (*Radıyallâhü Anhümâ*) şöyle demiştir: Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) biz (kadınlar)a şöyle buyurdu: "***Ey kadınlar topluluğu! Allâhü Ekber, Sübhânallâh, Lâ ilâhe illallâh demeyi ihmal etmeyin. Bunları parmak boğumlarınız ile sayarak yapın. Şüphesiz bunlar Kıyamet günü***

şahit olarak dinlenecek ve konuşturulacaklardır. Gafil olmayın ki rahmet dağıtıldığında unutulmayasınız."[1]

Hadis-i şerîfteki bu ifâdeden, yapılan zikirlerin parmaklarla sayılmasının tesbîhle sayılmasından daha efdal olduğu anlaşılmaktadır. Bu üstünlüğe sebep hadisin devamından anlaşıldığına göre, insan vücudundaki organların dünyada yaptıklarını hesap gününde haber verecekleri gerçeğidir. «O ceza gününde dilleri, elleri ve ayakları, yapıp ettikleri hususlarda aleyhlerine tanıklık edecektir» [Nûr Sûresi, 24] meâlindeki âyet bu husûsa delâlet etmektedir. Ancak parmaklar ile sayma işi, farz veya vâcip değildir. Onun için parmaklarıyla sayıyı şaşırmaktan korkan kişinin tesbîh veya buna benzer bir şey kullanması daha iyidir.

✦ Abdullâh ibni Amr (*Radıyallâhü Anhümâ*)dan rivâyet edildiğine göre; Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)i (sağ elinin parmak uçlarıyla) sayarak tesbîh çekerken (zikrederken) gördüm.[2]

---

[1] Tirmizî, *De'avât*, 72, 121; Ebû Dâvud, *Vitir*, 24; Ahmed, *Müsned*, 6/371; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 4/355, no. 5587

[2] Ebû Dâvud, *Vitir*, 24; Nesaî, *Sehv*, 91, 98; Tirmizî, *De'avât*, 25; İbni Mâce, *İkâme*, 32; Ahmed, *Müsned*, 2/161, 205

Sünnet ve faziletli olan zikri, parmaklarla yapmaktır. Ancak mevcut tesbîhleri kullanmakta da bir sakınca yoktur. Çünkü Resûlullâh (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) tesbîh âletini yasaklamamıştır. O, sadece faziletli olanı tavsiye etmiştir.

Nitekim Cüneyd-i Bağdâdî (*Kuddise Sirruh*)a tesbîh kullanma sebebini sormuşlar:

–"Sen parmakla çekmenin fazîlet ve meziyetlerine rağmen tesbîh kullanıyorsun, bu nasıl olur?"

O şöyle cevap vermiş:

–"Bu tesbîh, beni Rabbime ulaştıracak zikrimin vesilesinden başka bir şey değildir."

Sonuç olarak şunu diyebiliriz:

1. Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) tesbîhâtı ve zikirleri parmaklarıyla yapmış, bunu tavsiye buyurmuştur. Ama diğerlerini menetmemiştir.
2. Parmakların yaptıklarından sual olunacaklarını da bildirmiştir. Böylece tesbîh çeken parmaklar, yine gayelerine uygun hareket etmiştir. Zira eldeki tesbîh kendiliğinden dönmez, parmakların döndürmesi gerekir. Tesbîhi çeken parmaklar vazifelerini yine îfâ etmiş olurlar.

Demek ki, isteyen, şaşırmayan parmaklarıyla tesbîh ve zikrini yapar, dileyen de tesbîh kullanır.

(B) NAMAZ SONRASI ZİKİRLER

Sabah Namazından Önceki Zikirler

İmsaktan Güneş Doğup Kerahat Vakti Çıkıncaya Kadar Zaman Dilimindeki Zikirler

Özellikle imsâktan güneş doğup da 30 veya 45 dakika geçinceye kadar ve güneş batma vakti ile 30 veya 45 dakika öncesine kadar çokça zikretmek müstehaptır. Çünkü Allâhü Teâlânın şöyle bir emri vardır:

«Ey iman etmiş olan kimseler! Allâh'ı (vakitlerinizin çoğunda takdîs, tehlîl ve tahmîd gibi birçok övgü çeşitleri ile) **çokça anarak zikredin.** (Özellikle en şerefli vakitler olan) **sabah-akşam O'nu tesbîh edin.»** [1]

«Rabbini (dilden ve gönülden) **çokça zikret, akşama doğru ve sabaha karşı da tesbîhte bulun.»** [2]

«Rabbini, içinden yalvararak ve korkarak, yüksek olmayan bir sesle sabah-akşam

---

[1] Ahzâb Sûresi, 41–42

[2] Âl-i İmrân Sûresi, 41

zikret ve (Allâh'ın zikrinden haberi olmayan) **gafillerden olma!"** [1]

«Akşama girdiğinizde, sabaha kavuştuğunuzda Allâh'ı tesbîh edin. Göklerde ve yerde hamd O'na mahsustur. Gündüzün sonunda ve öğle vaktine girdiğinizde Allâh'ı tesbîh edin.» [2]

Enes bin Mâlik (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Gece ve gündüz boyunca kulun işlediği amelleri muhafaza eden ve Allâh'a sunan meleklerin bu sahifenin başında ve sonunda bir hayır varsa, Allah şöyle buyurur*: «Ben bu kulumun iki tarafı arasında bulunan günahlarını bağışladım.»** (3)

---

[1] A'râf Sûresi, 205

[2] Rûm Sûresi, 17-18

[3] Tirmizî, *Cenâiz*, 9; Beyhakî, *Şu'abül-İmân*, 7053; Bezzâr, *Keşfül-Estâr*, 3252

(1) Güneş doğmadan şu tesbîh zikredilir:[1]

---

[1] Abdullâh ibni Ömer (*Radıyallâhü Anhümâ*) şöyle demiştir: Bir kişi Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)e gelerek:

–"Ey Allâh'ın Resûlü! Dünya benden yüz çevirdi ve elimdeki servet de azalmıştır" diye şikâyette bulununca, Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) ona:

–***"Sen meleklerin duası ve mahlûkâtın tesbîhini niye okumuyorsun? Bütün mahlûkât onunla rızıklanıyor"*** buyurdu. O zaman o kişi:

–'Ey Allâh'ın Resûlü! O tesbîh nedir?' dediğinde, Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu:

–***"Fecrin doğuşundan*** (imsâkten) ***sabah namazını kılıncaya kadar 100 kere*** (bu zikri) ***de ki, dünya*** (nimetleri) ***sana boyun eğerek değersiz bir şekilde gelsin. Ve ayrıca, Allâh Teâlâ bu sözlerin herbir kelimesinden, kıyâmete kadar kendisini tesbîh edecek bir melek yaratır ki,*** (meleklerin çektiği) ***bu tesbîhin sevâbı da senin defterine yazılır."*** [Zebîdî, *İthâf*, 5/13]

Abdullâh ibni Abbâs (*Radıyallâhü Anhümâ*)dan rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim*** (bu tesbîhi) ***derse, söylediği şekilde yazılır. Sonra Arş'a asılır. Bu tesbîhi söyleyenin işlediği hiçbir günah onu silemez. Nihâyet***

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللّٰهِ الْعَظِيمِ
اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ وَاَتُوبُ اِلَيْهِ

[*Sübhanellâhi ve bi-hamdih. Sübhanellâhil-'azîm. Esteğfirullâhe ve etûbü ileyh.*]

Özellikle imsâkten sabah namazının farzını kılıncaya kadar okunması daha faziletlidir.

Sabah Namazının Sünneti ve Sonrasındaki Zikirler

(1) Sabah namazının 2 rekâtlık sünneti kılınır.[1]

---

kıyamet gününde Allâh'ın huzuruna çıkacağı vakit, söylediği gibi mühürlenmiş bulur." [Bezzâr, *Keşfül-Estâr*, 3081; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 10/212; Ali el-Müttakî, *Kenzül-Ummâl*, 1/482, no. 2108]

Hazreti Âişe (*Radıyallâhü Anhâ*) annemiz şöyle demiştir: "Bu tesbîh, Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)in çok okuduğu ve mübarek dilinden düşürmediği af ve bağışlanma duasıdır. Nasr (İza Câe) sûresi nâzil olduktan sonra Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) bu duayı okumayı çoğaltmıştır.

1 Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh*)den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Sizi*** (öldürmek

(2) Bir miktar Kur'ân okunur. [1]

için düşman) ***süvariler***(i) ***bile kovalasa,*** (yine) ***sabah namazının iki rekât sünnetini terk etmeyin.***" [Ebû Dâvud,*Tatavvû'*, 3; Ahmed, *Müsned*, 2/405]

İbni Ömer (*Radıyallâhü Anh*)dan rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her aydan üç gün oruç tutan, sabah namazının iki rekât*** (sünnet)***ini kılan, mukim iken de yolcu iken de vitir namazını terk etmeyen bir kimseye de bir şehit ecri yazılır.***" [Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/244]

[1] Amr bin Meymûn (*Rahimehullâh*) şöyle demiştir: "Her kim sabah namazının farzını kılacağı zaman kadar Mushaf'ı açar da yüz ayet okursa, Allâh Teâlâ onun için bütün dünya ehlinin ameli kadar amel yükseltir." [Gazâlî, *İhyâ, Fedâilül-Kur'ân*, 1/282; Seyyid Ali Zâde, *Şir'atül-İslâm, Kur'ân*]

Ebû Ümâme (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim yüz âyet okursa, kendilerini tâat ve ibadete verenlerden*** (kanitûndan) ***yazılır, gafillerden yazılmaz.***" [Dârimî, *Fedâilü'l-Kur'ân*, 28, no. 3454]

Gündüz vakti en faziletli olan Kur'ân okuyuş, imsâktan sabah namazının farzı kılınıncaya kadar olan okuyuştur. Fakat en güzel okuma zamanı ise, sabah namazının sünneti ile farzı arasında olan okuyuştur.

(3) Farzdan sonra şu zikir 10 kere okunur.[1]

Şöyle ki; 9 kere:

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ . لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

[Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh. Lehül-mülkü ve lehül-hamdü yuhyî ve yümîtü ve hüve 'alâ külli şey'in kadîr.]

---

1 Ebû Zerr (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim sabah namazının*** (farzının) ***peşine iki ayağını bükücü olduğu halde*** (namazdaki şeklini bozmadan) ***ve dünya kelâmı konuşmadan on kere*** (bu zikri) ***derse, o kişiye on sevap yazılır, on derecesi yükseltilir ve o gün istemediği her şeyden emniyette olur, şeytandan korunur ve o gün Allâhü Teâlâ'ya ortak koşmaktan başka hiç bir günah ona yaklaşamaz*** (yani bu zikrin sevâbını iptal edemez). ***Akşam namazından sonra bu zikirleri söyleyen kişiye de bunun gibi ecir verilir.***" [Tirmizî, *De'avât*, 63; Ahmed bin Hanbel, *el-Müsned*, 5/420; ibni Hibbân, *Sahîh*, 2023]

1 kere :

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ . لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

[*Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh. Lehülmülkü ve lehül-hamdü yuhyî ve yümîtü* ***ve hüve Hayyün lâ yemûtü biyedihil-hayru*** *ve hüve 'alâ külli şey'in kadîr.*]

(3) Ardından 3 kere istiğfâr edilir.

(4) Geride zikri geçen namaz tesbîhâtı bitirilir. Dua edildikten sonra Sabah-Yatsı vaktinde okunan Nakşî zikirleri okunur.

Ali Haydar Efendi (*Kuddise Sirruh*) hazretleri buyurdu ki: "Nakşî meşâyıhı bu zikirleri her namazdan sonra okur, ancak sabah ve yatsı namazlarından sonra sesli olarak yaparlar."

Bunun hikmeti şudur: "Kâdirî tarikatında zikir devamlı sesli yapılır. Nakşî tarikatında ise, açık zikir yasak olduğundan hep gizli zikir yaparlar. Ancak Nakşî meşâyıhı Kâdirî tarikatı ile arada tamamen zıtlık olmasın diye bu iki vakit sesli zikir yaparlar."

Bu zikir şöyle yapılır: Müezzin:

اَسْتَعِيذُ بِاللّٰهِ " فَاعْلَمْ اَنَّهُ

[Este'îzü billâh. «Fa'lem ennehü..]

dedikten sonra cemaatle beraber sesli 10 kere:

" لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ

[.. Lâ ilâhe illâllâh»][1]

der, sonra müezzin sesli, cemaat içinden:

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

[Muhammedür-Resûlullâhi sallallâhü te'âlâ 'aleyhi ve sellem]

der, sonra sadece müezzin şöyle der:

اِلٰى شَرَفِ النَّبِيِّ وَاٰلِهِ

وَاَصْحَابِهِ وَمَشَايِخِنَا الْفَاتِحَة

[İlâ şerafin-Nebiyyi ve âlihi ve ashâbihi ve meşâyihınel-Fâtiha]

Müezzin ve cemaat sessiz olarak Fâtiha okur. Daha sonra müezzin sesli olarak şöyle der:

---

[1] Muhammed Sûresi, 19

اَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

﴿ اِنَّ اللهَ وَمَلٰٓئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ ۚ يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴾.

[*E'ûzü billâhi mineş-şeytânir-racîm.*

«İnnallâhe ve melâiketehü yusallûne 'alen-Nebiyy. Yâ eyyühellezîne âmenû sallû 'aleyhi ve sellimû teslîmâ.»] [1]

Müezzin ve cemaat sesli olarak üç kere:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ ، بِعَدَدِ كُلِّ دَآءٍ وَدَوَآءٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ كَثِيرًا.

[Allâhümme salli 'alâ seyyidinâ Muhammedin ve 'alâ âli seyyidinâ Muhammed. Bi 'adedi külli dâin ve devâin ve bârik ve sellim 'aleyhi ve 'aleyhim kesîrâ.]

*der, üçüncüde "*كَثِيرًا kesîran*" kelimesinin sonuna "*كَثِيرًا kesîran*" ilâve edilerek "*كَثِيرًا كَثِيرًا kesîran kesîrâ*" şeklinde söylenir.*

---

[1] Ahzâb Sûresi, 56

Daha sonra müezzin cemaatle beraber şöyle der:

وَصَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى جَمِيعِ الْاَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَاٰلِ كُلٍّ اَجْمَعِينَ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

[Ve salli ve sellim ve bârik ‘alâ cemî‘il-Enbiyâi vel-Mürselîn ve âli küllin ecma‘îne vel-hâmdü lillâhi Rabbil-‘âlemîn.]

Sonra sadece müezzin:

عَلٰى اَعْظَمِ الْعَالَمِينَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَوَاتْ

[‘Alâ e‘âzamil-‘âlemîne seyyidinâ Muhammedin salevât.]

dediğinde müezzin ve cemaat içinden salevât-ı şerîfe okur. Müezzin:

عَلٰى اَكْمَلِ الْعَالَمِينَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَوَاتْ

[‘Alâ ekmelil-‘âlemîne seyyidinâ Muhammedin salevât.]

dediğinde müezzin ve cemaat içinden salevât-ı şerîfe okur. Müezzin:

عَلٰى اَشْرَفِ الْعَالَمِينَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَوَاتْ

['Alâ eşrafil-'âlemîne
seyyidinâ Muhammedin salevât.]

dediğinde müezzin ve cemaat içinden salevât-ı şerîfe okur.

(5) Ardından "Lev enzelnâ" okunur. [1]

---

1 Ma'kıl bin Yesâr (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim sabahladığında üç kere*** *"E'ûzü billâhis-semî'il-'alîmi mineş-şeytânir-racîm"* ***dedikten sonra*** (bir kere Besmele ile beraber) ***Haşr Sûresinin sonundan üç âyet okursa, Allâh***(ü Teâlâ) ***o kişiye akşama kadar dua etmek üzere 70.000 melek görevlendirir, akşama kadar mağfiret dilerler, o gün ölürse, şehit olarak ölür. Akşamladığında bunları okuyana da aynı derece vardır.***" [Ahmed, *el-Müsned*, 5/26; Tirmizî, *Fedâilül-Kur'ân*, 22; Dârimî, *Fedâilül-Kur'ân*, 27; Ali el-Müttakî, *Kenzül-Ummâl*, no.2703]

Ebû Ümâme (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim sabahladığında Haşr Sûresinin son âyetlerini okur da o gece veya gündüz ölürse, muhakkak cenneti kendisine vâcib kılmış olur.***" [Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 6/201, no. 8943; Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 2/492]

Şöyle ki; 3 kere :

اَعُوذُ بِاللّٰهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

[*E'ûzü billâhis-semî'ul-'alîmi mineş-şeytânir-racîm.*]

1 kere Besmele ile beraber:

لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ عَلٰى جَبَلٍ لَرَاَيْتَهُ
خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ ؕ وَتِلْكَ
الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾

Enes (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim, Haşr sûresinin sonunu okur da, o gün veya gece ölürse, yapmış olduğu bütün günahlar silinir.***"
[Suyutî, *Dürru'l-Mensûr*, 8/122]

Hazreti Hasan (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Kim sabaha ulaştığında Haşr Sûresinin sonundan üç âyet okur, sonra da o gün ölürse, o şehidler mührüyle mühürlenir!***

(Her kim) *o*(nu) ***akşama ulaştığında okur da o gece ölürse,*** (yine) ***şehidler mührüyle mühürlenir.***"
[Dârimî, *Fedâilül-Kur'ân*, 22]

هُوَ اللّٰهُ الَّذِی لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ عَالِمُ الْغَیْبِ
وَالشَّهَادَةِ ۚ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِیمُ ﴿٢٢﴾
هُوَ اللّٰهُ الَّذِی لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوسُ
السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَیْمِنُ الْعَزِیزُ الْجَبَّارُ
الْمُتَكَبِّرُ ۗ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا یُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾ هُوَ اللّٰهُ
الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ۗ
یُسَبِّحُ لَهُ مَا فِی السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَهُوَ
الْعَزِیزُ الْحَكِیمُ ﴿٢٤﴾

[*Bismillâhir-Rahmânir-Rahîm.*

Lev enzelnâ hâzel-kur'âne 'alâ cebelin leraeytehü hâşi'an mütesaddi'an min haşyetillâh ve tilkel-emsâlü nadribühâ linnâsi le'allehüm yetefekkerûn (21) Hüvallâhüllezî lâ ilâhe illâ hû. 'Âlimül-gaybi veş-şehâdeh. Hüver-Rahmânür-Rahîm (22) Hüvallâhüllezî lâ ilâhe illâ hû. el-Melikül-Kuddûsüs-Selâmül-Mü'minül-Müheyminül-

'Azîzül-Cebbârul-Mütekebbir. Sübhanallâhi 'ammâ yüşrikûn (23) Hüvallâhül-Hâlikul-Bârîül-Müsavviru lehül-Esmâül-Husna. Yüsebbihu lehü mâ fis-semâvâti vel-ard. Ve hüvel-'Azîzül-Hakîm (24)]

(6) Konuşmadan 7 kere şu dua okunur: [1]

اَللّٰهُمَّ اَجِرْنِى مِنَ النَّارِ

[*Allâhümme ecirnî minen-nâr.*]

(7) 7 kere şu dua okunur: [2]

---

[1] Müslim bin el-Hâris et-Temîmî (*Radıyallâhü Anh)*den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Akşam namazını kıldığında hiç kimseyle konuşmadan yedi kere:*** "Ey Allâh'ım ! Beni ateşten koru" ***de. Eğer bu duayı okuduktan sonra o gecede ölecek olursan, senin için*** (cehennemden) ***kurtuluş*** (beratı) ***yazılır. Sabah namazını kılınca da aynı duayı oku. Çünkü eğer sen*** (sabah namazından sonra aynı duayı okuduktan sonra) ***ölecek olursan, o gün*** (akşama kadar) ***senin için kurtuluş*** (beratı) ***yazılır.***" [Ebû Dâvud, *Edeb*, 100; Nesâî, *Sünenül-Kübrâ*, 9939]

[2] Ebû Derdâ (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim sabahleyin veya akşamleyin yedi kere*** (bu zikri) ***derse***

حَسْبِيَ اللهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

[*Hasbiyellâhü lâ ilâhe illâ hüve 'aleyhi tevekkeltü ve hüve Rabbül-'Arşil-'Azîm.*]

(8) 3 kere şu dua okunur: [1]

-ister (bu kelimelere tam güvenip) ***samimi olsun, ister*** (tam olan güvenmeyi beceremeyip) ***yalancı olsun-Allâhü Teâlâ onu*** (dünya ve âhiret husûsundaki) ***üzen herşeye karşı kâfi gelir.***" [Ebû Dâvud, *Edeb*, 100]

Hasan (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim sabahleyin veya akşamleyin yedi kere*** (bu zikri) ***derse, o gün ve gece kendisine ne bir sıkıntı, ne bir soygun, ne de bir boğulma isabet etmez.***" [Süyutî, *Dürrul-Mensûr*, 4/334]

[1] Osmân bin Affân (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: "***Her kim sabahleyin üç kere*** (bu zikri) ***derse, akşama kadar ona ansızın bir musibet gelmez. Her kim akşamleyin*** (bu duayı) ***üç kere okursa,*** (o gece) ***sabaha kadar ona ansızın bir musibet gelmez.***" [Ebû Dâvud, *Edeb*, 100-101; Ahmed, *Müsned*, 1/62, 66, 72]

Osmân (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: "***Bir kimse***

بِسْمِ اللهِ خَيْرِ الْاَسْمَاءِ بِسْمِ اللهِ الَّذِى لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَىْءٌ فِى الْاَرْضِ وَلَا فِى السَّمَاءِ

[*Bismillâhi hayril-esmâi. Bismillâhillezî lâ yedurru me'asmihi şey'ün fi'l-arzi ve lâ fis-semâi.*]

(9) Şu âyet-i kerîmeler okunur: [1]

***her günün sabahında ve her günün akşamında üç kere** (bu zikri) **derse, hiçbir şey ona zarar veremez.**" [İbni Mâce, *Dua*, 14; Tirmizi, *De'avât*, 13]

[1] Ali Haydar Ahıshavî hazretleri buyurdu ki: "Her kim güneş doğmadan ve güneş batmadan şu zikredilenleri okursa, son nefeste imanı kendisine bağışlanır."

Allâh dostlarından biri, Hızır (*Aleyhisselâm*)a ölüm anında imânsız gitmemek için nelerin yapılması gerektiğini sorunca, Hızır (*Aleyhisselâm*) da o kişiye şöyle cevap vermiştir: —Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)e imânı muhafaza eden şeyleri sorduğumda O bana, Fâtiha sûresi, Âyetül-Kürsî, Âl-i İmrân sûresinin 18. âyetini (zikredilen dua ile beraber), Âl-i İmrân sûresinin 26. ve 27. âyetlerini güneş doğmadan ve batmadan önce okumamı tavsiye etmiştir. Her kim bu söylenenlere devam ederse, imânı korunmuş olur ve imânla vefât eder." [Deyrabiyyil-Kebîr, *Fethul-Melikil-Mecîd*, s.75]

Besmele ile beraber 4 kere: [1]

﴿ شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهٗ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَاُولُوا الْعِلْمِ قَآئِمًا بِالْقِسْطِ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿١٨﴾ ﴾. [2]

[*Bismillâhir-Rahmânir-Rahîm.*

Şehidellâhü ennehü lã ilâhe illâ hüve vel-melãiketü ve ulül-'ılmi kâimen bil-kıstı lã ilâhe illâ hüvel-'Azîzül-Hakîm.

وَاَنَا اَشْهَدُ بِمَا شَهِدَ اللّٰهُ بِهٖ وَاَسْتَوْدِعُ اللّٰهَ هٰذِهِ الشَّهَادَةَ وَهِيَ عِنْدَ اللّٰهِ وَدِيعَةٌ .

Ve ene eşhedü bimâ şehidellâhü bihi ve estevdi'ullahe hâzihiş- şehâdete ve hiye 'ındellâhi vedî'atün.]

---

[1] Abdullâh ibni Ömer (*Radıyallâhü Anhümâ*)dan rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: "(Yukarıda zikredilen) ***şu şehâdeti okuyan kişi, kıyamet günü getirilir. Allâh***(ü Teâlâ): «**Bu kulum Benimle sözleşti, Ben ise, verdiği sözü yerine getirmeye en ziyade lâyık olanım, bu kulumu cennete sokun**» ***buyurur***." [Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 6/325]

[2] Âl-i İmrân Sûresi, 18

1 kere:

اِنَّ الدِّيْنَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ ﴿١٩﴾[1]

[İnned-dîne 'ındellâhil-İslâm (19)]

1 kere:[2]

---

[1] Âl-i İmrân Sûresi, 19

[2] Ebû Eyyûb el-Ensârî (*Radıyallâhü Anh*)den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Fâtiha-i Şerîfe, Âyetül-Kürsî, Şehidellâhü...*** [Âl-i İmrân Sûresi, 18, 19], ***Kulillâhümme*** (Âl-i İmrân Sûresi, 26-27.) ***âyetleri nâzil olurken bu sûre ve âyet-i kerîmeler Arş'a sarılarak şöyle dediler:***

—"Bizi isyan eden bir topluma mı indireceksin?"

Allâhü Teâlâ da şöyle buyurdu:

—«İzzetim, Celâlim ve Yüce Şânım hakkı için, herhangi bir kul, sizi her farz namazın arkasından okursa, mutlaka onda olan (günahlar)ı **mağfiret ederim, o kişiyi Firdevs cennetine yerleştiririm, her gün o kişiye 70 kere** (rahmetimle) **nazar ederim ve o kişinin 70 ihtiyacını görürüm ki, o ihtiyaçların en aşağısı günahların bağışlanmasıdır. Ve onu her bir düşmanından, hasetçinin şerrinden koruyacağım ve mağfiret eyleyeceğim.»** [İbni Sünnî, *Sahîh*, 49; Suyûtî, *Dürru'l-Mensûr*, 2/165; Elmalılı Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'ân Dili*, 2/338]

قُلِ اللّٰهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِى الْمُلْكَ مَنْ تَشَآءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَآءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَآءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَآءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾ تُولِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِى الَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَىَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَىِّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾ [1]

[Kulillâhümme mâlikel-mülki tü'til mülke men teşâü ve tenzi'ul-mülke mimmen teşãü. Ve tü'izzü men teşâü ve tüzillü men teşãü. Biyedikel-hayru inneke 'alâ külli şey'in kadîr (26) Tûlicül-leyle fin-nehâri ve tûlicün-nehâra fil-leyl. Ve tuhricül-hayye minel-meyyiti ve tuhricül-meyyite minel-hayy. Ve terzüku men teşãü bigayri hisâb (27)]

---

[1] Âl-i İmrân Sûresi, 26-27

(10) 1 kere şu âyetler okunur: [1]

فَسُبْحَانَ اللّٰهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿١٧﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذٰلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١٩﴾

---

[1] Abdullâh ibni Abbâs (*Radıyallâhü Anhümâ*)dan rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim sabaha eriştiğinde*** (Rûm Sûresi, 17–19.) ***âyetlerini okursa, o gün yapamayacağı bütün hayırların sevâbına ulaşmış olur. Akşamladığında bu âyetleri okuyan ise, o gece yapamayacaklarına yetişmiş olur.***" [Ebû Dâvud, *Edeb*, 5076]

Muâz bin Enes el-Cühenî (*Radıyallâhü Anh)*den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Yüce Allâh'ın İbrahim*** (*Aleyhisselâm*)***ı niçin vefakâr bir dost olarak isimlendirdiğini size haber vereyim mi? Çünkü o, her sabah-akşam*** (Rûm Sûresi'nin 18. ve 19. âyetlerini) ***derdi.***" [Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 10/120; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 111/439]

[*Bismillâhir-Rahmânir-Rahîm.*
Fesübhânellâhi hîne tümsûne ve hîne tusbihûn (17) Ve lehül-hamdü fis-semâvâti vel-ardı ve 'aşiyyen ve hîne tuzhirûn (18) Yuhricül-hayye minel-meyyiti ve yuhricül-meyyite minel-hayyi ve yuhyil-arda ba'de mevtihâ ve kezâlike tuhracûn (19)]

(11) 1 kere şu âyetler okunur: [1]

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٧﴾
وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿١٨﴾ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿١٩﴾

---

1 Abdullâh ibni Abbâs (*Radıyallâhü Anhümâ*)dan rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim Rûm sûresinin şu üç âyetiyle*** (17, 18, 19) ***Sâffât Sûresinin son üç âyetini her namazdan sonra okursa, gökteki yıldızların, yağmur damlalarının, ağaç yapraklarının, yerdeki toprakların sayısınca kendisine sevap yazılır, öldüğünde ise kabrinde her iyiliğine karşı on sevap daima kendisine ihsan edilir."*** [Bursevî, *Rûhul-Beyân*, 3/12; Nesefî, *Medâriküt-Tenzîl*, 3/269]

[Sübhâne Rabbike Rabbil-'izzeti 'ammâ yesıfûn (17) Ve selâmün 'alel-mürselîn (18) Vel-hamdü lillâhi Rabbil-'âlemîn (19)]

(11) 1 kere şu dua okunur: [1]

اَللّٰهُمَّ مَا اَصْبَحَ بِى مِنْ نِعْمَةٍ اَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ

[*Allâhümme mâ esbaha bî min ni'metin ev bi-ehadin min halkıke fe-minke vahdeke lâ şerîke leke fe-lekel-hamdü velekeş-şükr.*]

(12) 1 kere İmâm Azam'ın tesbîhi okunur: [2]

---

[1] Abdullâh bin Gannâmil-Beyâzî (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim sabahladığında*** (bu zikri) ***derse, o günün şükrünü ödemiş olur. Bunu akşam söyleyen kimse de o geceki şükrünü eda etmiş olur.***" [Ebû Dâvud, *Edeb*, 5074; İbni Mâce, *Dua*, 3871; Nesâî, *Sünenül-Kübrâ*, 9835]

[2] İbni Âbidîn'in *Dürru'l-Muhtar*'da zikrettiğine göre, İmam Azam rüya âleminde Rabbisini yüz kere müşâhede etti.

سُبْحَانَ الْاَبَدِيِّ الْاَبَدِ ۞ سُبْحَانَ الْوَاحِدِ الْاَحَدِ ۞ سُبْحَانَ الْفَرْدِ الصَّمَدِ ۞ سُبْحَانَ رَافِعِ السَّمَاءِ بِغَيْرِ عَمَدٍ ۞ سُبْحَانَ مَنْ بَسَطَ الْاَرْضَ عَلٰى مَاءٍ جَمَدٍ ۞ سُبْحَانَ مَنْ خَلَقَ الْخَلْقَ فَأَحْصَاهُمْ عَدَدًا ۞ سُبْحَانَ مَنْ قَسَمَ الرِّزْقَ وَلَمْ يَنْسَ اَحَدًا ۞ سُبْحَانَ الَّذِى لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ۞ سُبْحَانَ الَّذِى لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ ۞

[Sübhânel-ebediyyil-ebed. Sübhânel-vâhıdil-Ehad. Sübhânel- ferdis-Samed. Sübhâne râfi'ıs-semâi bi gayri 'amed. Sübhâne men besetal-erda 'alâ mâin cemed. Sübhâne men halekal-halka fe-ehsâhüm 'adedâ. Sübhâne men kasemer-rizka

---

Rüyada son olarak müşahede ettiğinde: "Ya Rabbi! Kıyamet gününde kulların neyle kurtulacak?" diye sordu. Allâhü Teâlâ da: «**Her kim sabah-akşam** (bu zikri) **derse, azabımdan kurtulur.**» [İbni Âbidîn, *Reddül-Muhtâr*, 1/35]

velem yense ehadâ. Sübhânellezî lem yettehiz sâhibeten ve lâ veledâ. Sübhânellezî lem yelid ve lem yûled velem yekün lehü küfüven ehad.]

(13) 1 kere Seyyidül-İstiğfâr okunur: [1]

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبِّى لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ ۞ خَلَقْتَنِى وَاَنَا عَبْدُكَ وَاَنَا عَلٰى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ ۞ اَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ وَاَبُوءُ لَكَ بِذَنْبِى فَاغْفِرْ لِى فَاِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلَّا اَنْتَ ۞ اَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ ۞

---

[1] Şeddâd bin Evs (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*): "***Seyyidül-İstiğfâr şudur***" (buyurup, yukarıdaki istiğfârı okudu). Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) devamla şöyle buyurdu: "***Her kim sabaha yahut da akşama eriştiğinde bu istiğfârı*** (manasına) ***inanarak der de*** (o günün) ***gündüzünde veya gecesinde ölürse*** (mutlaka) ***cennete girer.***" [Buhârî, *De'avât*, 2, 15; Ebû Dâvud, *Edeb*, 100; Tirmizî, *De'avât*, 15; Nesaî, *İstiâze*, 57; İbni Mâce, *Dua*, 14; Ahmed bin Hanbel, *el-Müsned*, 4/122, 5/356]

[Allâhümme ente Rabbi lâ ilâhe illâ ente. Halaktenî ve ene 'abdüke ve ene 'alâ 'ahdike ve va'dike mesteta'tü. Ebûü leke bi-ni'metike ve ebûü leke bi-zenbî fağfir lî fe-innehü lâ yağfirüz-zünûbe illa ente. E'ûzü bike min şerri mâ sana'tü.]

(14) Güneş doğduktan 30 veya 45 dakika geçinceye kadar zaman dilimi içinde dünya kelâmı konuşmadan zikir veya ilimle meşgul olduktan sonra iki rekât "İşrâk Namazı" kılınır.[1]

---

[1] Enes (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim sabah namazını cemaatle kılar, sonra güneş doğuncaya kadar oturup Allâhü Teâlâ'yı zikreder, sonra iki rekât kılarsa, ona tamtamına kabul olunmuş bir hac, bir umre sevâbı vardır.***" [Tirmizi, *Salât*, 412; Taberânî, *Mu'cemül-Kebîr*, 8/174]

Muâz bin Enes (*Radıyallâhü Anhümâ*)dan rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim sabah namazını*** (cemaatle) ***kıldıktan sonra iki rekat işrak namazını kılıncaya kadar namaz kıldığı yerde*** (zikretmekle veya dinî ilimlerle meşgûl olup) ***oturur, hayırdan başka bir şey söylemezse, o kimsenin denizin köpüğünden daha çok günahları da olsa affolunur.***" [Ebû Dâvud, *Tatavvu*, 1287]

(15) Vakit bir miktar geçtikten sonra "Kuşluk Namazı" kılınır. [1]

Dürru'l-Muhtâr adlı eserin sahibi de sabah namazından kerahet vakti çıkıncaya kadar konuşmanın mekruh olduğunu yazmıştır.

[1] Kuşluk namazının ilk vakti, işrâk namazının kılındığı vakit olup, öğle namazından 30–45 dakika kalıncaya kadar kılınır. En faziletli zamanı, güneşin ısıtmaya başladığı vakittir. Bu vakit de, dinî anlamda gündüzün dörtte biri geçtikten sonradır. Bu ise, güneşin yükselmeye başlayarak sıcaklığının hissedildiği zaman dilimidir ki, yaklaşık saat olarak sabah 9-10 gibi kılınır. Bu namaz, 2, 4, 6, 8, 12 rekât olarak kılınır. En faziletlisi 4 rekâtta bir selâm vererek 8 rekât ve ikindinin sünneti gibi kılmaktır.

Ebû Zer (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim kuşluk namazını 2 rekât kılarsa, gafillerden yazılmaz. Kim de 4 rekât kılarsa, âbidlerden yazılır. Kim 6 rekât kuşluk namazı kılarsa, bu namaz o gün ona yeter. Kim 8 rekât kılarsa, Allâhü Teâlâ onu mâsivayı terk edip, kendisine boyun eğen kullarından yazar. Her kim de 12 rekât kılarsa, Allâh cennette bir köşk bina eder. Yüce Allâh'ın kullarına lütuf ve ihsânda bulunmadığı, bağışlamadığı hiçbir gün ve gece yoktur. Allâhü Teâlâ, kullarından***

Öğle Namazı ve Sonrasındaki Zikirler

(1) İlk sünneti 4 rekât olarak kılınır.[1]

(2) Farzı kılınıp da selâmdan sonra 3 kere istiğfâr edilir.

(3) Sonra 2 veya 4 rekât son sünnet kılınır.[2]

(4) Namaz tesbîhâtını bitirip dua ettikten sonra şu âyet-i kerîmeler okunur:

---

da hiçbir kimseye kendisini zikretme ilhamından daha üstün bir lütuf ve ihsânda da bulunmamıştır. [Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/237; Beyhakî, *Sünenül-Kübrâ*, 4906; Bezzâr, *Keşfül-Estâr*, 2/334]

[1] Berâ bin Âzib (*Radıyallâhü Anh*)dan rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Öğle***(nin farzın)***dan evvel dört rekât*** (sünnet) ***kılan, o namazı geceleyin teheccütte kılmış gibidir.***" [Taberânî, *el-Evsât*, 6332; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/224]

[2] Ümmü Habîbe (*Radıyallâhü Anhâ*)dan rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Kim öğlenin farzından önce dört,*** (farzından) ***sonra da dört rekât*** (sünneti) ***kılmaya devam ederse, Allahü Teâlâ onu cehenneme haram kılar.***" [Ebû Dâvud, *Tatavvu'*, 7; İbni Mâce, *İkâme*, 105; Tirmizî, *Salât*, 317; Nesâî, *Kıyâmül-Leyl*, 67; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 6/426; İbni Huzeyme, *Sahîh*, 1191]

Besmele ile beraber 1 kere:

﴿ شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهٗ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَاُولُوا الْعِلْمِ قَآئِمًا بِالْقِسْطِ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿١٨﴾ اِنَّ الدِّيْنَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ ﴿١٩﴾ ﴾.

[Şehidellâhü ennehü lã ilâhe illâ hüve vel-melãiketü ve ulül-'ılmi kãimen bil-kıstı lã ilâhe illâ hüvel-'Azîzül-Hakîm (18) İnneddîne 'ındellâhil-İslâm (19)]

1 kere:

قُلِ اللّٰهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِى الْمُلْكَ مَنْ تَشَآءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَآءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَآءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَآءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٢٦﴾ تُوْلِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَتُوْلِجُ النَّهَارَ فِى الَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَىَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَىِّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾

[Kulillâhümme mâlikel-mülki tü'til mülke men teşâü ve tenzi'ul-mülke mimmen teşâü. Ve tü'izzü men teşâü ve tüzillü men teşâü. Biyedikel-hayru inneke 'alâ külli şey'in kadîr (26) Tûlicül-leyle fin-nehâri ve tûlicün-nehâra fil-leyl. Ve tuhricül-hayye minel-meyyiti ve tuhricül-meyyite minel-hayy. Ve terzüku men teşâü bigayri hisâb (27)]

(2) Şu âyetler okunur:

فَسُبْحَانَ اللّٰهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿١٧﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذٰلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١٩﴾

[*Bismillâhir-Rahmânir-Rahîm.*

Fesübhânellâhi hîne tümsûne ve hîne tusbihûn (17) Ve lehül-hamdü fis-semâvâti vel-ardı ve 'aşiyyen ve hîne tuzhirûn (18) Yuhricül-hayye minel-meyyiti ve yuhricül-meyyite minel-hayyi ve yuhyil-arda ba'de mevtihâ ve kezâlike tuhracûn (19)]

İkindi Namazı ve Sonrasındaki Zikirler

(1) İkindinin sünneti 4 rekât olarak kılınır.[1]

(2) Namaz tesbîhâtını bitirip dua ettikten sonra şu âyet-i kerîmeler okunur: [2]

Besmele ile beraber 4 kere :

﴿ شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَاُولُوا الْعِلْمِ قَآئِمًا بِالْقِسْطِ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾ ﴾.

[*Bismillâhir-Rahmânir-Rahîm.*

Şehidellâhü ennehü lã ilâhe illâ hüve vel-melãiketü ve ulül-'ılmi kãimen bil-kıstı lã ilâhe illâ hüvel-'Azîzül-Hakîm (18)]

---

[1] Abdullâh ibni Ömer (*Radıyallâhü Anhümâ*)dan rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***İkindiden namazından önce dört rekât namaz kılan kimseye Allâhü Teâlâ rahmet etsin.***" [Tirmizî, *Mevâkîtüs-salât*, 201; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 2/118; İbni Mâce, *İkâme*, 109; Ebû Dâvud, *Tatavvu'*, 8]

[2] Zikrolunan virdlerin fazileti için"*Sabah Namazından Sonra Okunan Zikirler*" bölümüne bakınız.

وَاَنَا اَشْهَدُ بِمَا شَهِدَ اللّٰهُ بِهٖ وَاَسْتَوْدِعُ اللّٰهَ هٰذِهِ الشَّهَادَةَ وَهِىَ عِنْدَ اللّٰهِ وَدِيعَةٌ .

[Ve ene eşhedü bimâ şehidellâhü bihi ve estevdi'ullâhe hâzihiş- şehâdete ve hiye 'ındellâhi vedî'atün.]

1 kere :

اِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ ﴿١٩﴾

[İnned-dîne 'ındellâhil-İslâm (19)]

1 kere:

قُلِ اللّٰهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِى الْمُلْكَ مَنْ تَشَآءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَآءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَآءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَآءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾ تُولِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِى الَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَىَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَىِّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾

[Kulillâhümme mâlikel-mülki tü'til mülke men teşâü ve tenzi'ul-mülke mimmen teşâü. Ve tü'izzü men teşâü ve tüzillü men teşâü. Biyedikel-hayru inneke 'alâ külli şey'in kadîr (26) Tûlicül-leyle fin-nehâri ve tûlicün-nehâra fil-leyl. Ve tuhricül-hayye minel-meyyiti ve tuhricül-meyyite minel-hayy. Ve terzüku men teşâü bigayri hisâb (27)]

(2) Şu âyetler okunur:

فَسُبْحَانَ اللّٰهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿١٧﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذٰلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١٩﴾

[Fesübhânellâhi hîne tümsûne ve hîne tusbihûn (17) Ve lehül-hamdü fis-semâvâti vel-ardı ve 'aşiyyen ve hîne tuzhirûn (18) Yuhricül-hayye minel-meyyiti ve yuhricül-meyyite minel-hayyi ve yuhyil-arda ba'de mevtihâ ve kezâlike tuhracûn (19)]

Akşam Namazı ve Sonrasındaki Zikirler

Güneşin batışıyla gündüz son bulur. Bu vakitte zikirle uğraşmak müstehaptır. Nitekim Allâhü Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

«Güneş doğmadan önce ve batmadan önce Rabbini hamd ile tesbîh et.» [1]

«Akşama girdiğinizde, sabaha kavuştuğunuzda Allâh'ı tesbîh edin. Göklerde ve yerde hamd O'na mahsustur. Gündüzün sonunda ve öğle vaktine girdiğinizde Allâh'ı tesbîh edin.» [2]

«Sabah-akşam Rabbine hamd ederek tesbîh et.» [3]

Enes bin Mâlik (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Güneş doğu***(p 30 dakika geçi)***nceye kadar Allâh'ı zikreden bir toplulukla beraber oturmam, bana İsmail*** (*Aleyhisselâm*)***ın çocuklarından dördünü kölelikten kurtarmamdan daha sevimlidir.***

---

[1] Kâf Sûresi, 39; Tâhâ Sûresi, 130

[2] Rûm Sûresi, 17-18

[3] Mümin Sûresi, 55

İkindi namazından sonra güneş batıncaya kadar Allâh'ı zikreden bir cemaatle beraber oturmamsa, bana dört insanı kölelikten kurtarmamdan daha sevimlidir." (1)

Tasavvuf ehli, sabah namazından sonra genellikle murakabe ve tefekkür ile meşgul olurlar. İkindiden sonra her gün düzenli ve tekrarlı yapılan zikirlerle meşgul olurlar.

Farzdan Önce Okunacak Zikirler

(1) Güneş batmadan şu tesbîh zikredilir:

سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ

[Sübhânellâhi ve bihamdihi.] (2)

---

1 Ebû Dâvud, *İlim*, 13; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, 6/3392; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 10/108

2 Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh*)den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim akşam 100 kere*** (şu zikri) ***derse, kıyamet gününde Allâh'ın huzuruna en değerli zikri söylemiş biri olarak çıkar.***" [Buhârî, *De'avât*, 65; Müslim, *Zikir* 29; Ebû Dâvud, *Edeb*, 101; Tirmizî, *De'avât*, 61]

Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh*)den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Bu sözler var ya, kim bunları söylerse, o sözler,***

Farzdan Sonraki Zikirler

(2) Akşam namazlarının farzından sonra sabah namzının farzından sonra söylenen şu zikir 10 kere okunmalıdır. (1)

---

söylediği gibi yazılır, sonra Arş'a asılır. Sahibinin yaptığı hiçbir günah onu silemez. Tâ ki kıyamet günü Allâh'a kavuştuğunda (o sözleri) ***söylediği gibi mühürlenmiş bulur.***" [Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 10–97]

Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim 100 kere*** "*Sübhânallâhi ve bihamdihi*" ***derse, günahları denizin köpüğü kadar da olsa, affedilir.***" [Buhârî, *Bed'ul-Halk*, 11, *De'avât*, 64; Müslim, *Zikir*, 28; Tirmizî, *De'avât*, 60, İbni Mâce, *Dua*, 14]

[1] Umâre bin Şebîb (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim akşam namazının*** (farzının) ***hemen ardından*** (namazdaki şeklini bozmadan ve dünya kelâmı konuşmadan) ***on kere*** (bu zikri) ***derse, Allâhü Teâlâ da ona sabahı edinceye kadar şeytana karşı koruyacak silahlılar gönderir. Bunlar sebebiyle de Allâh ona cenneti gerektirici on hasene yazar. Helâke götürücü on tane günahını siler ve bunlar onun için on tane mümin köle âzâd etmesine denk olur.***" [Nesâî, *Sünenül-Kübrâ*, 10413; Tirmizî, *De'avât*, 97]

9 kere:

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ . لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِى وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ

[*Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh. Lehül-mülkü ve lehül-hamdü yuhyî ve yümîtü ve hüve 'alâ külli şey'in kadîr.*]

1 kere :

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ . لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِى وَيُمِيتُ وَهُوَ حَىٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ

[*Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke lehü. Lehül-mülkü ve lehül-hamdü ve yuhyî ve yümîtü* ***ve hüve Hayyün lâ yemûtü biyedihil-hayru*** *ve hüve 'alâ külli şey'in kadîr.*]

(3) Ardından 3 kere istiğfâr okunmalıdır.

(4) Namazdan sonra dünya kelâmı konuşmadan iki rekât sünnet kılınır.[1]

(5) Namaz tesbîhâtını bitirip dua ettikten sonra "Lev enzelnâ" okunur.

3 kere :

اَعُوذُ بِاللّٰهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

[*E'ûzü billâhis-semî'il-'alîmi mineş-şeytânir-racîm.*]

1 kere Besmele ile beraber:

لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ عَلٰى جَبَلٍ لَرَاَيْتَهُ
خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ وَتِلْكَ
الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾
هُوَ اللّٰهُ الَّذِى لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ عَالِمُ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ ۚ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾

---

1 Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim akşamdan sonra hiç konuşmadan iki rekât kılarsa,*** (o kimsenin) ***namazı İlliyyîn'e yükseltilir.***" [Münâvî, *Feyzül-Kadîr*, 6/167]

هُوَ اللّٰهُ الَّذِی لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوسُ
السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ
الْمُتَكَبِّرُ ۗ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾ هُوَ اللّٰهُ
الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ۗ
يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِی السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

[*Bismillâhir-Rahmânir-Rahîm.*

Lev enzelnâ hâzel-kur'âne 'alâ cebelin leraeytehü hâşi'an mütesaddi'an min haşyetillâh ve tilkel-emsâlü nadribühâ linnâsi le'allehüm yetefekkerûn (21) Hüvallâhüllezî lã ilâhe illâ hû. 'Âlimül-gaybi veş-şehâdeh. Hüver-Rahmânür-Rahîm (22) Hüvallâhüllezî lã ilâhe illâ hû. el-Melikül-Kuddûsüs-Selâmül-Mü'minül-Müheyminül-'Azîzül-Cebbârul-Mütekebbir. Sübhanallâhi 'ammâ yüşrikûn (23) Hüvallâhül-Hâlikul-Bârîül-Müsavviru lehül-Esmâül-Husna. Yüsebbihu lehü mâ fis-semâvâti vel-ard. Ve hüvel-'Azîzül-Hakîm (24)]

(3) Konuşmadan 7 kere şu dua okunur:

اَللّٰهُمَّ اَجِرْنِى مِنَ النَّارِ

[*Allâhümme ecirnî minen-nâr.*]

(4) 7 kere şu dua okunur:

حَسْبِىَ اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

[*Hasbiyellâhü lâ ilâhe illâ hüve 'aleyhi tevekkeltü ve hüve Rabbül-'Arşil-'Azîm.*]

(5) 3 kere şu dua okunur:

بِسْمِ اللّٰهِ خَيْرِ الْاَسْمَاءِ بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِى لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَىْءٌ فِى الْاَرْضِ وَلَا فِى السَّمَاءِ

[*Bismillâhi hayril-esmâi. Bismillâhillezî lâ yedurru me'asmihi şey'ün fil-arzi ve lâ fis-semâi.*]

(6) Şu âyet-i kerîmeler okunur:

Besmele ile beraber 1 kere :

﴿ شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهٗ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَاُولُوا الْعِلْمِ قَآئِمًا بِالْقِسْطِ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾ اِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ ﴿١٩﴾ ﴾.

[*Bismillâhir-Rahmânir-Rahîm.*
Şehidellâhü ennehü lã ilâhe illâ hüve vel-melãiketü ve ulül-'ılmi kãimen bil-kıstı lã ilâhe illâ hüvel-'Azîzül-Hakîm (18) İnned-dîne 'ındellâhil-İslâm (19)]

1 kere:

﴿ قُلِ اللّٰهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِى الْمُلْكَ مَنْ تَشَآءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَآءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَآءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَآءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾ تُولِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِى الَّيْلِ وَتُخْرِجُ

الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾.

[Kulillâhümme mâlikel-mülki tü'til mülke men teşâü ve tenzi'ul-mülke mimmen teşãü. Ve tü'izzü men teşâü ve tüzillü men teşãü. Biyedikel-hayru inneke 'alâ külli şey'in kadîr (26) Tûlicül-leyle fin-nehâri ve tûlicün-nehâra fil-leyl. Ve tuhricül-hayye minel-meyyiti ve tuhricül-meyyite minel-hayy. Ve terzüku men teşãü bigayri hisâb (27)]

(7) 1 kere şu âyetler okunur:

فَسُبْحَانَ اللّٰهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿١٧﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذٰلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١٩﴾

[*Bismillâhir-Rahmânir-Rahîm.*
Fesübhânellâhi hîne tümsûne ve hîne tusbihûn (17) Ve lehül-hamdü fis-semâvâti vel-ardı ve 'aşiyyen ve hîne tuzhirûn (18) Yuhricül-hayye minel-meyyiti ve yuhricül-meyyite minel-hayyi ve yuhyil-arda ba'de mevtihâ ve kezâlike tuhracûn (19)]

(8) 1 kere şu dua okunur: [1]

اَللّٰهُمَّ مَا اَمْسٰى بِى مِنْ نِعْمَةٍ اَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ

[*Allâhümme mâ emsâ bî min ni'metin ev bi-ehadin min halkıke feminke vahdeke lâ şerîke leke felekel-hamdü ve lekeş-şükr.*]

(9) 1 kere İmâm Azam'ın tesbîhi okunur:

---

[1] Abdullâh bin Gannâmi'l-Beyâzî (*Radıyallâhü Anh*)den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim akşamladığında*** (bu duayı) ***derse, o günün şükrünü ödemiş olur.***" [Ebû Dâvud, *Edeb*, 100; Nesâî, *Sünenül-Kübrâ*, 9835]

سُبْحَانَ الْاَبَدِيِّ الْاَبَدِ ۞ سُبْحَانَ الْوَاحِدِ
الْاَحَدِ ۞ سُبْحَانَ الْفَرْدِ الصَّمَدِ ۞ سُبْحَانَ
رَافِعِ السَّمَاءِ بِغَيْرِ عَمَدٍ ۞ سُبْحَانَ مَنْ بَسَطَ
الْاَرْضَ عَلٰى مَاءٍ جَمَدٍ ۞ سُبْحَانَ مَنْ خَلَقَ
الْخَلْقَ فَأَحْصَاهُمْ عَدَدًا ۞ سُبْحَانَ مَنْ قَسَمَ
الرِّزْقَ وَلَمْ يَنْسَ اَحَدًا ۞ سُبْحَانَ الَّذِى لَمْ
يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ۞ سُبْحَانَ الَّذِى لَمْ
يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ ۞

[*Sübhânel-ebediyyil-ebed. Sübhânel-vâhıdil-Ehad. Sübhânel- ferdis-Samed. Sübhâne râfi'ıs-semâi bi gayri 'amed. Sübhâne men besetal-erda 'alâ mâin cemed. Sübhâne men halekal-halka fe ehsâhüm 'adedâ. Sübhâne men kasemer-rizka velem yense ehadâ. Sübhânellezî lem yettehiz sâhibeten ve lâ veledâ. Sübhânellezî lem yelid ve lem yûled velem yekün lehü küfüven ehad.*]

(10) 1 kere Seyyidül-İstiğfâr okunur:

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبِّى لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ ۞ خَلَقْتَنِى وَاَنَا عَبْدُكَ وَاَنَا عَلٰى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ ۞ اَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ وَاَبُوءُ لَكَ بِذَنْبِى فَاغْفِرْ لِى فَاِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلَّا اَنْتَ ۞ اَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ ۞

[*Allâhümme ente Rabbi lâ ilâhe illâ ente. Halaktenî ve ene 'abdüke ve ene 'alâ 'ahdike ve va'dike mesteta'tü. Ebûü leke bi-ni'metike ve ebûü leke bi-zenbî fağfir lî fe-innehü lâ yağfirüz-zünûbe illa ente. E'ûzü bike min şerri mâ sana'tü.*]

(11) Namazdan sonra dünya kelâmı konuşmadan "Evvâbîn Namazı" kılınır.[1]

---

[1] Evvâbîn namazı, tövbe eden ve Allâh'a sığınanların namazı demektir. Akşam namazının farz ve sünneti kılındıktan sonra altı rekât olarak kılınır.

Enes bin Mâlik (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Kim akşam namazından sonra altı rekât kılar ve***

(12) Namaz bittikten sonra iki rekât "Bekâ-i Îmân Namazı"[1] kılınır.

---

arasında (dünya ve âhirette fayda sağlamayacak) ***kötü söz konuşmazsa, o altı rekât o kimse için on iki senenin ibadetine denk olur.***" [Tirmizî, *Mevakitu's-Salât*, 321; İbni Mâce, *İkâme*, 185; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, 10/413; İbni Hüzeyme, *Sahîh*, 1195]

Ammâr bin Yâsir (*Radıyallâhü Anhümâ*)dan rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim akşamdan sonra kötü bir şey konuşmaksızın altı rekât kılarsa, günahları denizlerin köpükleri kadar olsa da affedilir.***" [Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/233; Taberânî, *el-Evsât*, 7245]

[1] Bostan adlı eserde, Abdullâh ibni Ömer (*Radıyallâhü Anhümâ*)dan rivâyet edilen bir haberde Resûlullâh (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*)in şöyle buyurduğu rivâyet edilmektedir: "Bir kimse, yaşadığı sürece imanını korumasını ve mükemmel bir imanla âhirete göçmesini Allâhü Teâlâ'dan dilerse, her gece, Evvabîn namazından sonra hiç konuşmadan iki rekât namaz kılsın. Her rekâtında Fâtiha sûresini okuduktan sonra birinci rekâtta "Felâk", ikinci rekâtta "Nâs sûresi" birer defa okusun. Daha sonra selâm vererek namazını tamamlasın. (Böyle yaparsa,) yüce Allâh o kimsenin imanını âhirette kendisine kavuşuncaya kadar korur."

Daha sonra şu dua okunur:

اَللّٰهُمَّ فَاطِرَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ عَالِمَ
الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الرَّحْمٰنَ الرَّحِيمَ ۞ اِنِّى
اَعْهَدُ اِلَيْكَ فِى هٰذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۞ اَنَّكَ
اَنْتَ اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ
لَكَ ۞ وَاَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ فَلَا
تَكِلْنِى اِلٰى نَفْسِى فَاِنَّكَ اِنْ تَكِلْنِى اِلٰى
نَفْسِى تُقَرِّبْنِى مِنَ الشَّرِّ وَتُبَاعِدْنِى مِنَ
الْخَيْرِ وَاِنِّى لَا اَثِقُ اِلَّا بِرَحْمَتِكَ فَاجْعَلْ
رَحْمَتَكَ عَهْدًا لِى تُؤَدِّيهِ اِلَىَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ۞

[Allâhümme fâtıras-semâvâti vel-ardı ‘âlimel-gaybi veş- şehâdetir-Rahmânir-Rahîm. İnnî e‘âhedü ileyke fi hâzihil-hayâtid-dünya. Enneke entellâhü lâ ilâhe ente vahdeke lâ şerîke lek.

Ve enne Muhammeden 'abdüke ve Rasûlüke felâ tekilnî ilâ nefsî fe-inneke in tekilnî ilâ nefsî tükarribnî mineş-şerri ve tübâ'ıdnî minel-hayri ve innî lâ esiku illâ birahmetike fec'al rahmeteke 'ahden lî tüeddîhi ileyye yevmel-kıyâmeti inneke lâ tühlifül-mî'âd.] [1]

---

[1] Ebû Bekir (*Radıyallâhü Anh)*den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim namazlardan selam verdikten sonra şu*** *(ahidnâme duasının)* ***kelimeleri****(ni)* ***söylerse, bir melek onları bir sayfaya yazıp mühürledikten sonra kıyamet gününe kadar açılmamak üzere kaldırır. Allâhü Teâlâ o kulu kabrinden dirilttiği zaman, o melek o sayfa ile beraber gelerek:***

–Bu sözleşmelerin sahipleri nerededirler? Ahidleri kendilerine teslim edilecektir" diye nida eder.

O kelimeler şunlardır (deyip yukarıdaki ahidnâme duasını okudu. Devamla buyurdu ki):

"Allâhü Teâlâ kıyamet gününde meleklerine: **«Şüphesiz şu kulumun Benim yanımda bir ahdi vardır, o sözümü yerine getirin»** ***buyurur ve bu ahidnâmeyi okuyan kulunu cennetine sokar.*** [Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirul-Usûl,* 2/14; Bursevî, *Rûhul-Beyân,* 5/357]

(12) Bir mescidde akşam ile yatsı namazını cemaatle kılıp o iki vakit arasını ibadetle geçirerek itikâfa niyet etmek. [1]

---

[1] Âişe (*Radıyallâhü Anhâ*)dan rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Kim inanarak ve sevabını Allâh'tan bekleyerek i'tikaf yaparsa geçmiş günahları bağışlanır.***" [Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, no. 8480]

Hazreti Hüseyin (*Radıyallâhü Anh*), Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)in şöyle buyurduğunu nakleder: "***Her kim cemaatle namaz kılınan bir mescidde akşamdan yatsıya kadar itikâf eder*** (ve bu itikâf esnasında) ***namaz kılıp, Kur'ân okumanın dışında kimseyle bir şey konuşmazsa, Allâhü Teâlâ ona cennette bir köşk hazırlar.***" [Suyûtî, *Durru'l-Mensûr*, 1/486]

Selmân (*Radıyallâhü Anh*)den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Akşamla yatsı arasında nafile namaz kılmaya bakın. Çünkü bu, gündüzleyin söylenen boş söz ve davranışlara kefaret olur.***" [Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 4/344, no. 5539; Deylemî, *Müsnedül-Firdevs*]

Muhammed bin Münkedir (*Radıyallâhü Anh*)den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Akşamla yatsı arasında namaz kılan kimsenin bu namazı, Allâh'a çokça tövbe edenlerin namazıdır.***" [Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 6/167, no. 8804]

Gece Okunacak Sûreler

Gece okunması gereken sûreler, akşam namazından imsâk vaktine kadar okunabilir.

(a) Yâsîn Sûresi:

Cündüb (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim Allâh rızasını kazanmak için geceleyin Yâsîn Sûresi'ni okursa, –kul hakları hariç– geçmiş günahları bağışlanır."***[1]

Enes (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Şüphesiz herşeyin bir kalbi vardır. Kur'ân'ın kalbi ise, Yâsîn'dir. Yâsîn'i okuyan kimseye bu sûreyi okuması sebebiyle Kur'ân'ı on defa okumuş gibi*** (sevap) ***yazılır."***[2]

Abdullâh ibni Mes'ûd (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim bir gece içersinde Yâsîn-i Şerif'i okursa, sabaha affolunarak çıkar."***[3]

---

[1] Dârimî, *Fedâiü'l-Kur'ân*, 21; İbni Hibbân, *Sahîh*, 2574; Nesâî, *Amelül-yevm*, 674; Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 2/480

[2] Tirmizî, *Fedâilül-Kur'ân*, 7; Dârimî, *Fedâiü'l-Kur'ân*, 21

[3] Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, 5/154; Zebîdî, *İthâf*, 5/154

(b) Mülk ve Secde Sûreleri:

Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Kur'ân-ı Kerîm'de otuz âyetlik bir sûre vardır. Sahibine*** (onu ezberleyip okuyana kıyâmet gününde) ***bağışlanıncaya kadar şefaat eder. Bu sûre, Mülk sûresidir."***[1]

Abdullâh ibni Abbâs (*Radıyallâhü Anhümâ*)-dan rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***O sûre,*** (azâba) ***engel olucudur ve*** (azaptan) ***kurtarıcıdır. Kendisini okuyan kimseyi kabir azabından kurtarır."***[2]

Abdullâh ibni Mes'ûd (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Cenaze kabre konulduğunda azap melekleri ölünün ayak tarafından gelmek istediklerinde, ayaklar: 'Buradan gelemezsiniz. Çünkü sahibim üzerimde Mülk sûresini okurdu' der. Bu***

---

[1] Ebû Dâvud, *Ramadan*, 10; Tirmizî, *Sevâbü'l-Kur'ân*, 9; İbni Mâce, *Edeb*, 52; Müslim, *İmân*, 302

[2] Tirmizî, *Fedâilül-Kur'ân*, 10; Taberânî, *el-Kebîr*, 12801

defa melekler baş tarafından gelmek isterler. Bunun üzerine baş: 'Buradan gelemezsiniz. Çünkü sahibim Mülk sûresini okurdu' der. Bu defa melekler göğüs tarafından gelmek isterler. Bunun üzerine göğüs: 'Buradan gelemezsiniz. Çünkü sahibim Mülk sûresini okuyup ezberlemiş, bende (göğsümde, kalbimde) ***toplamıştır, der*** (ve o meleklere engel olur). ***Bu nedenle bu sûreye, kabir azabına mâni olup engellediği için*** **Mâni'a** ***adı verilmiştir. Geceleyin bu sûreyi okuyan kişi, gerçekten pek çok hayır işlemiş ve çok hoş bir iş yapmış olur.***"[1]

Hâlid bin Ma'dân (*Radıyallâhü Anh)* şöyle demiştir: Şüphesiz Secde Sûresi kabirde, (hayattayken kendisini okumuş olan) arkadaşı için: –Allâh'ım, eğer ben senin Kitab'ından değilsem beni ondan sil! diyerek mücalede eder. O, kuş misâli kanadını onun üzerine gerer. Böylece ona şefaat edip onu kabir azabından korur.

---

[1] Hakim, *Müstedrek*, 2/498; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 7/128

(Bu haberin) benzeri Tebâreke Sûresi hakkında da vardır. [1]

Hâlid bin Ma'dân (*Radıyallâhü Anh)* başka bir rivâyette şöyle demiştir: "Şu kurtarıcı Secde sûresini okuyun. Çünkü gerçekten bana ulaştı ki, bir adam onu okur, başka hiçbir şey okumazmış. O, günahları da çok olan biriymiş. Nihâyet (âhirette hesap günü geldiğinde bu sûre) kanadını onun üzerine yaymış ve:

–"Yâ Rabbi, onu bağışla! Çünkü o beni çok okurdu!" demiş, Allâh da Secde sûresinin o kişi hakkındaki şefaatini kabul etmiş ve şöyle buyurmuş:

–«O kişinin her günahına karşılık bir iyilik yazın ve onu bir derece yükseltin.» [2]

Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Tebareke sûresinin her müslümanın kalbinde olmasını*** (onu ezberlemesini) ***arzu ederdim.***"[3]

---

[1] Dârimî, *Fedâilü'l-Kur'ân*, 19, no. 3413

[2] Dârimî, *Fedâilü'l-Kur'ân*, 19, no. 3411

[3] Hâkim, *Müstedrek*, 1/754; Suyûtî, *el-İtkân*, 2/338

Câbir (*Radıyallâhü Anh)* şöyle demiştir: "Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Secde ve Tebârake sûrelerini her gece okumaya devam eder ve bu sûreleri ne yolculukta ne de yolculuk dışında hiç terk etmez, okumadıkça uyumazdı." [1] Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)in bu sünnetinden hareketle müslümanlar da hem bu sûrenin hem de sünnete uymanın bereketini umarak her gece Mülk sûresini okumayı güzel bir âdet edinmişlerdir. Bunun müstehab sayılan davranışlardan biri olduğu kabul edilir.

(c) Duhân Sûresi:

Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Bir gece içersinde Duhân sûresini okuyana sabaha kadar yetmiş bin melek istiğfar eder*** (yani okuyan kimsenin günahlarının affedilmesi için Allâh'a dua ederler)**.** "[2]

---

[1] Tirmizî, *Fedâilül-Kur'ân*, 9; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 3/240; Zebîdî, *İthâf*, 3/300

[2] Tirmizî, *Fedâilül-Kur'ân*, 8; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 1/121; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 6/200, no. 8938; Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 2/484

(d) Vâkı'a Sûresi:

İbni Abbâs (*Radıyallâhü Anh*)dan rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim her gece Vâkı'a Sûresini okursa, ona asla fakirlik isabet etmez.***"[1]

Abdullâh ibni Mes'ûd (*Radıyallâhü Anh)* vefat edeceği vakit, müminlerin emîri olan Hazreti Osman (*Radıyallâhü Anh)* onu ziyarete gelir. Ona: "Neden şikâyetin var?" deyince, o şöyle der: "Doktor beni hasta etti. Artık bana kim derman olabilir." O zaman Hazreti Osmân (*Radıyallâhü Anh)*: "Sana devlet hazinesinden maaş bağlatayım mı?" deyince, O: "İstemez" der. O zaman Hazreti Osmân (*Radıyallahü Anh)*: "Arkanda kızlar bırakacaksın onlara lazım olur" deyince, Abdullâh ibni Mes'ûd (*Radıyallâhü Anh)* yukarıda zikredilen hadisi şerifi rivâyet ederek: "Ben kızlarıma her gece Vâkı'a sûresini okumalarını emrettim, onlar da buna devam ediyorlar. Dolayısıyla onlar da muhtaç olmazlar" der. [2]

---

[1] Beyhakî, *Şu'abül-İmân*, 2/491; İbni Sünnî, *Sahîh*, 685

[2] İbni Kesir, *Tefsîrul-Kur'ânil-'Azîm*, 4/281; Nesefî, *Medâriküt-Tenzîl*, 4/222

Yatsı Namazı ve Sonrasındaki Zikirler

(1) İlk sünneti 4 rekât olarak kılınır.[1]

(2) Farzı kılınıp da selâmdan sonra 3 kere istiğfâr edilir.

(3) Sonra 2 veya 4 rekât son sünnet kılınır.[2]

(4) Ardından vitir namazı kılınır.[3]

---

1 Hazreti Âişe (*Radıyallâhü Anhâ*)den rivayet edildi ki: "Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) yatsı namazından önce dört rekât namaz kılar, sonra yatsı namazını(n farzını) müteakip kalkar, dört rekât daha namaz kılar." [Zeylâî, *Nasbur-Râye*, 2/145; Şevkânî, *Neylül-Evtâr*, 3/18]

2 Berâ bin Âzib (*Radıyallâhü Anh*)dan rivayetle Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Yatsı***(nın farzın)***dan sonra dört rekât*** (sünnet) ***kılan, o namazı Kadîr gecesi kılmış gibidir.***" [Abdürrezzâk, *Musannef*, 3/45; Taberânî, *Mu'cemül-Evsât*, 6/254; Beyhakî, *Sünenül-Kübrâ*, 4/343; Zeylâî, *Nasbur-Râye*, 2/87; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/467]

3 Abdullâh ibni Ömer (*Radıyallâhü Anhümâ*)dan rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her aydan üç gün oruç tutan, sabah namazının iki rekât*** (sünnet)***ini kılan, mukîm iken de yolcu iken de vitir namazını terk etmeyen bir kimseye de bir şehîd ecri yazılır.***" [Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/244]

(5) Tesbîhâtı bitirip duadan sonra Sabah-Yatsı vaktinde okunan Nakşî zikirleri okunur.

Bu zikir şöyle yapılır: *Müezzin*:

اَسْتَعِيذُ بِاللّٰهِ " فَاعْلَمْ اَنَّهُ

[Este'îzü billâh. **«Fa'lem ennehü**..]

dedikten sonra cemaatle beraber sesli 10 kere:

" لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ

[.. **Lâ ilâhe illâllâh»**][1]

der, sonra müezzin sesli, cemaat içinden:

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

[Muhammedür-Resûlullâhi
sallallâhü te'âlâ 'aleyhi ve sellem]

der, sonra sadece müezzin şöyle der:

اِلٰى شَرَفِ النَّبِيِّ وَاٰلِهِ

وَاَصْحَابِهِ وَمَشَايِخِنَا الْفَاتِحَة

[İlâ şerafin-Nebiyyi ve âlihi ve ashâbihi
ve meşâyihınel-Fâtiha]

---

[1] Muhammed Sûresi, 19

Müezzin ve cemaat sessiz olarak Fâtiha okur. Daha sonra müezzin sesli olarak şöyle der:

اَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

﴿ اِنَّ اللهَ وَمَلٰٓئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴾.

[*E'ûzü billâhi mineş-şeytânir-racîm.*

«İnnallâhe ve melâiketehü yusallûne 'alen-Nebiyy. Yâ eyyühellezîne âmenû sallû 'aleyhi ve sellimû teslîmâ.»] [1]

Müezzin ve cemaat sesli olarak üç kere:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ ، بِعَدَدِ كُلِّ دَآءٍ وَدَوَآءٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ كَثِيرًا.

[Allâhümme salli 'alâ seyyidinâ Muhammedin ve 'alâ âli seyyidinâ Muhammed. Bi 'adedi külli dâin ve devâin ve bârik ve sellim 'aleyhi ve 'aleyhim kesîrâ.]

---

[1] Ahzâb Sûresi, 56

*der, üçüncüde "*كَثِيرًا kesîran*" kelimesinin sonuna "*كَثِيرًا kesîran*" ilâve edilerek "*كَثِيرًا كَثِيرًا kesîran kesîrâ*" şeklinde söylenir.*

Daha sonra müezzin cemaatle beraber şöyle der:

وَصَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى جَمِيعِ الْاَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَاٰلِ كُلٍّ اَجْمَعِينَ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

[Ve salli ve sellim ve bârik 'alâ cemî'il-Enbiyâi vel-Mürselîn ve âli küllin ecma'îne vel-hâmdü lillâhi Rabbil-'âlemîn.]

Sonra sadece müezzin:

عَلٰى اَعْظَمِ الْعَالَمِينَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَوَاتْ

['Alâ e'âzamil-'âlemîne seyyidinâ Muhammedin salevât.]

dediğinde müezzin ve cemaat içinden salevât-ı şerîfe okur. Müezzin:

عَلٰى اَكْمَلِ الْعَالَمِينَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَوَاتْ

['Alâ ekmelil-'âlemîne seyyidinâ Muhammedin salevât.]

dediğinde müezzin ve cemaat içinden salevât-ı şerîfe okur. Müezzin:

عَلٰى اَشْرَفِ الْعَالَمِينَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَوَاتْ

['Alâ eşrafil-'âlemîne
seyyidinâ Muhammedin salevât.]

dediğinde müezzin ve cemaat içinden salevât-ı şerîfe okur.

(6) Ardından Âmenerrasûlü okunur. [1]

---

[1] Ebû Mes'ûd el-Bedrî (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim bir gece içersinde Bakara sûresinin iki âyeti*** (olan Âmenerrasûlü'yü) ***okursa, artık o iki âyet ona*** (mükâfat elde etme, şeytandan ve âfetlerden koruma bakımından) ***kâfi gelirler.***" [Buhârî, *Fedâilül-Kur-'ân*, 10; Müslim, *Müsafirîn*, 255; Ebû Dâvud, *Ramazan*, 9]

Ebû Katâde (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim Âyetül-Kürsî'yi ve Bakara sûresinin sonunu sıkıntılı*** (kederli) ***anında okursa, Allâhü Teâlâ ona yardım eder.***" [Suyûtî, *Dürru'l-Mensûr*, 2/11]

Hazreti Ömer ve Hazreti Ali (*Radıyallâhü Anhümâ*) şöyle buyurdular: "Sûre-i Bakara'nın bu son iki âyetini okumadan yatan bir adamı, akıl sâhibi olarak görmedim."

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اٰمَنَ الرَّسُولُ بِمَآ اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَبِّهٖ
وَالْمُؤْمِنُونَ ؕ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ
وَرُسُلِهٖ ؕ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْ رُسُلِهٖ ۟ وَقَالُوا
سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَاِلَيْكَ
الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا ؕ
لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ ؕ رَبَّنَا لَا
تُؤَاخِذْنَآ اِنْ نَسِينَآ اَوْ اَخْطَاْنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا
تَحْمِلْ عَلَيْنَآ اِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهٗ عَلَى الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهٖ ۚ
وَاعْفُ عَنَّا ۟ وَاغْفِرْ لَنَا ۟ وَارْحَمْنَا ۟ اَنْتَ مَوْلٰينَا
فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

[*Bismillâhir Rahmânir Rahîm.*

Âmener-rasûlü bimâ ünzile ileyhi min-rabbihî vel-mü'minûn. Küllün âmene billâhi ve melâiketihi ve kütübihi ve rusülih. Lâ nüferriku beyne ehadin min-rusülih. Ve kâlû semi'nâ ve eta'nâ gufraneke rabbenâ ve ileykel-masîr (285) Lâ yükellifüllâhü nefsen illâ vüs'aha. Leha mâ kesebet ve 'aleyha mektesebet. Rabbenâ lâ tüâhiznâ innesînâ ev ahta'nâ. Rabbenâ ve lâ tahmil 'aleyna isran kemâ hameltehü 'alellezîne min kablina. Rabbenâ ve lâ tühammilnâ mâ lâ tâkatelenâ bih. Va'fü 'annâ, vağfirlenâ, verhamnâ. Ente Mevlânâ fensurnâ 'alel-kavmil-kâfirîn (286)]

(7) Ardından şu âyet-i kerîmeler okunur.

1 kere Besmele ile beraber:

﴿ شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهٗ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَاُولُوا الْعِلْمِ قَآئِمًا بِالْقِسْطِ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾ اِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ ﴿١٩﴾ ﴾.

[*Bismillâhir-Rahmânir-Rahîm.*

Şehidellâhü ennehü lã ilâhe illâ hüve vel-melãiketü ve ulül-'ılmi kâimen bil-kıstı lã ilâhe illâ hüvel-'Azîzül-Hakîm (18) İnned-dîne 'ındellâhil-İslâm (19)]

1 kere:

﴿ قُلِ اللّٰهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِى الْمُلْكَ مَنْ تَشَآءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَآءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَآءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَآءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾ تُولِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِى الَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَىَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَىِّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾ ﴾.

[Kulillâhümme mâlikel-mülki tü'til mülke men teşâü ve tenzi'ul-mülke mimmen teşãü. Ve tü'izzü men teşâü ve tüzillü men teşãü. Biyedikel-hayru inneke 'alâ külli şey'in kadîr

(26) Tûlicül-leyle fin-nehâri ve tûlicün-nehâra fil-leyl. Ve tuhricül-hayye minel-meyyiti ve tuhricül-meyyite minel-hayy. Ve terzüku men teşâü bigayri hisâb (27)]

(8) Bir kere şu âyetler okunur:

فَسُبْحَانَ اللّٰهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ
تُصْبِحُونَ ﴿١٧﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾ يُخْرِجُ
الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ
الْحَيِّ وَيُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذٰلِكَ
تُخْرَجُونَ ﴿١٩﴾

[*Bismillâhir-Rahmânir-Rahîm.*

Fesübhânellâhi hîne tümsûne ve hîne tusbihûn (17) Ve lehül-hamdü fis-semâvâti vel-ardı ve 'aşiyyen ve hîne tuzhirûn (18) Yuhricül-hayye minel-meyyiti ve yuhricül-meyyite minel-hayyi ve yuhyil-arda ba'de mevtihâ ve kezâlike tuhracûn (19)]

3. UYKU ÖNCESİ ve SONRASI YAPILACAKLAR

Uykudan Önce Yapılacaklar

1. Namaz abdesti gibi abdest almak. [1]

2. Abdest şükür namazı kılmak. [2]

3. Kabir-Nûr Namazı kılmak. [3]

---

[1] Enes bin Mâlik (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: "***Abdestli yatıp sonra o gece ölen kişi şehîd olarak ölür.***" [İbni Sünnî, *Sahîh*, 733]

[2] Fazileti "*Abdest Duaları*"nın sonunda gelecektir.

[3] Bu namaz, yatsıdan hemen sonra veya yatmadan önce yeni bir abdest alınarak kılınan iki rekâtlık bir namaz olup, "*Kabir-Nur Namazı*" ismi, bu namazı kılanlar tarafından verilmiştir. Meşayıh-ı Kirâm bu namazı, abdest şükür namazından sonra kılmışlardır.

Ümmü Seleme (*Radıyallâhü Anhâ*) rivâyet etti ki: Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) vitirden sonra oturduğu yerde kısa iki rekât kılardı. [İbni Mâce, *İkâmetüssalât*, 125; Dârimî, *Salât*, 215]

Enes bin Malik (*Radıyallâhü Anh)* rivâyet etti ki: "Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) yatağına girmek istediğinde, yatağına oturur, uyumadan önce öylece iki rekât kılardı. Birinci rekâtta Zilzâl sûresini, ikinci rekâtta ise Tekâsür sûresini okurdu. Bir keresinde şöyle buyurdu: "***Zilzâl sûresini herhangi bir gece içersinde***

4. Bazı sûreler ve âyetler okumak.

(a) Fâtiha Sûresini okumak. [1]

(b) Âyetül-Kürsî'yi okumak. [2]

(c) Âmenarrasûlü'yü okumak. [3]

---

okuyan kişi, Kur'ân-ı Kerîm'in yarısını okumuş sevâbını alır. Tekâsür sûresi bin âyet okuma sevâbına denktir." [Gazâlî, *İhyâ*, 1/176]

[1] Enes (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Yanını yatağa koyduğunda, Fâtiha ve İhlâs sûrelerini okursan, muhakkak ki ölüm hariç her şeyden emniyette olursun.***" [Bezzâr, *Keşfül-Estâr*, 3109; Heysemî, *Mecmeu'zzevâid*, 10/124]

[2] Ali (*Radıyallâhü Anh*)dan rivâyetle Resûlullâh (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim Âyetül-Kürsî'yi yatağına yatarken okursa, Allâh o kimseyi, komşusunu, komşusunun etrafındaki evleri*** (her türlü âfetlerden) ***muhafaza altına alır.***" [Beyhakî, *Şu'abül-İmân*, 2/457, no. 2395]

Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh)* şöyle demiştir: "Yatağına girdiğinde Âyetül-Kürsî'yi oku. Sabah oluncaya kadar Allâh tarafından bir koruyucu melek seni bekler ve sana şeytan yaklaşamaz." [Buhârî, *Vekâlet*, 10; *Fedâilül-Kur'ân*, 10; *Bed'ül-Halk*, 11; Suyûtî, *Dürru'l-Mensûr*, 2/6; Beyhakî, *Delâilün-Nübüvve*,7/107, 108]

[3] Fazileti geri geçmişti.

(d) İhlâs, Felâk ve Nâs Sûrelerini okumak.[1]

5. Resûlullâh (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)in tavsiye ettiği zikir ve duaları söylemek.[2]

---

[1] Hazreti Âişe (*Radıyallâhü Anhâ*) şöyle demiştir: Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) her gece yatağına girdiği zaman avuçlarını birleştirir, sonra onlara üfürerek içlerine İhlâs, Felâk ve Nâs sûrelerini okur, sonra ellerini bedeninden erişebildiği yerlere sürerdi. Önce, onları başına, yüzüne ve bedeninin ön kısmına (sürmek ile işe) başlar (sonra vücudunun arka tarafına geçer)di. Bu işi üç defa tekrarlardı. [Buhârî, *Fedâilül-Kur'ân*, 14, *Tıbb*, 39, *De'avât*, 11; Müslim, *Selâm*,51; Tirmizî, *Dua*, 21]

Hazreti Âişe (*Radıyallâhü Anhâ*) devamla şöyle dedi: Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) rahatsızlandığı zaman kendi kendine Felâk ve Nâs sûrelerini okur ve üfürürdü. (Bunları okuyamayacak derecede) ağrısı şiddetlendiği zaman (bu sûreleleri) ona ben okurdum ve bereketini umarak (onun) eliyle vücudunu sıvazlardım. [Buhârî, *Megâzî*, 83, *Fedâilül-Kur'ân*, 14, *Tıbb*, 22; Müslim, *Selâm*, 50; İbni Mâce, *Tıbb*, 38; Ebû Dâvûd, *Tıb*, 19]

[2] Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Kim bir yatağa yatar da orada Allâh'ı zikretmezse*** (bu durum) ***kendisi için kıyamet gününde bir hasret ve nedâmet olur."*** [Ebû Dâvud, *Edeb*, 97]

(a) 3 kere şu istiğfârı okumak.[1]

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الَّذِى

لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَىَّ الْقَيُّومَ وَاَتُوبُ اِلَيْهِ

[*Estağfirullâhellezî lâ ilâhe illâ hüvel-hayyel-kayyûme ve etûbü ileyh.*]

(b) 1 kere şu duayı okumak.[2]

Abdullâh bni Büsr (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Gününe hayır ile başlayan, onu hayır ile bitiren kimse hakkında Allâhü Teâlâ meleklerine: «Bu ikisi arasındaki günahları onun aleyhine yazmayınız.»***" [Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 10/122]

[1] Ebû Saîd el-Hudrî (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim yatağına sokulduğunda üç kere** (şu zikri) **derse, günahları denizlerin köpükleri kadar, ağaçların yaprakları sayısınca, kum yığınlarının tanelerinin sayısınca ve dünya günlerinin sayısınca da olsa, mağfiret edilir.***"[Tirmizî, *De'avât*, 17; Ahmed bin Hanbel, *el-Müsned*, 3/10]

[2] Berâ bin Âzib (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Yatağına gir***(mek iste)***diğin zaman namaz için aldığın***

اَللّٰهُمَّ اَسْلَمْتُ وَجْهِى اِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ اَمْرِى اِلَيْكَ وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِى اِلَيْكَ رَغْبَةً وَرَهْبَةً اِلَيْكَ . لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجٰى مِنْكَ اِلَّا اِلَيْكَ . اَللّٰهُمَّ اٰمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِى اَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِى اَرْسَلْتَ .

[Allâhümme eslemtü nefsî ileyke ve veccehtü vechî ileyke ve fevvadtü emrî ileyke ve elce'tü zahrî ileyke rağbeten ve rahbeten ileyke lâ melce-e velâ mencâ minke illâ ileyk. Allâhümme âmentü bi kitâbikellezî enzelte ve binebiyyikellezî erselte.]

(c) 1 kere şu duayı okumak.[1]

---

abdest gibi bir abdest al, sonra sağ tarafının üzerine yat ve (şöyle) ***dua et.*** (Böyle yaptığın takdirde) ***ölürsen, İslam üzere ölürsün.*** (Yalnız) ***bu sözler son sözlerin olsun.***" [Buhârî, *Vudû*, 75, *De'va*, 7,9, *Tevhîd* 34; Müslim, *Zikir*, 56; Ebû Dâvud, *Edeb*, 97]

[1] Huzeyfe (*Radıyallâhü Anh*) ve Ebû Zerr (*Radıyallâhü Anh*) şöyle demişlerdir: Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) geceleyin yatağına yattığında elini yanağına koyarak:

اَللّٰهُمَّ بِاسْمِكَ اَمُوتُ وَاَحْيَا

[*Allâhümme bismike emûtü ve ahyâ.*]

6. *Yönü kıbleye gelecek şekilde sağ yanı üzerine yatmak.* (1)
7. *Az uyuyup gece teheccüde kalkmak.*

Uyandıktan Sonra Yapılacaklar

1. *Vârid olan duaları okumak.*
   (a) *1 kere şu duayı okumak.* (2)

"*Allâh'ım! Senin adınla ölürüm* (uyurum, Senin adın ile) *dirilirim* (uyanırım)" buyururdu. [Buhârî, *De'avât*, 7; Müslim, *Zikir*, 57; Ebû Dâvud, *Edeb*, 97; İbni Mâce, *Dua*, 16; Tirmizî, *De'avât*, 28; Nesâî, *Amelül-Yevm*, 751; Dârimî, *İsti'zân*, 53; Ahmed, *Müsned*, 4/294]

İnsan uykuda tamamen hareketsiz kaldığı için uyku, ölüme; uyanıklık da canlılığa benzetilmiştir.

[1] Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)in zevcesi Hazreti Hafsa, Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) uyumak istediği zaman sağ elini (sağ) yanağının altına koyardı, demiştir. [Ebû Dâvud, *Edeb*, 96; İbni Mâce, *Dua*, 17; Ahmed, *Müsned*, 6/288; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 5/97, no. 6558]

[2] Huzeyfe (*Radıyallâhü Anh*) ve Ebû Zerr (*Radıyallâhü Anh*) şöyle demişlerdir: Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) uykudan uyandığında şöyle buyururdu: "*Bizi öldürdükten* (uyuduktan) *sonra* (tekrar) *dirilten* (uyandıran)

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى اَحْيَانَا بَعْدَ مَا اَمَاتَنَا وَاِلَيْهِ النُّشُورُ

[el-Hamdü lillâhillezî ahyânâ ba'de mâ emâtenâ ve ileyhin-nüşûr.]

(b) 1 kere şu duayı okumak. [1]

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ۞ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ۞

[Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh. Lehül-mülkü ve lehül-hamdü ve hüve 'alâ külli şey'in kadîr.]

Allâh'a hamd olsun. (Yaratıkları) *öldükten sonra diriltmek* (uyandırmak) *da ancak O'na* (mahsus)*tur.*" [Buhârî, *De'avât*, 7, 16; Müslim, *Zikir*, 57, 59; Ebû Dâvud, *Edeb*, 97-98; îbni Mâce, *Dua*, 16; Tirmizî, *De'avât*, 28; Nesâî, *Amelül-Yevm*, 751, 772; Dârimî, *İsti'zân*, 53; Ahmed bin Hanbel, *Müs-ned*, 4/294, 302, 5/154, 385, 387]

[1] Hazreti Âişe (*Radıyallâhü Anhâ*)dan rivâyetle Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Herhangi bir kul, Allâhü Teâlâ kendisine ruhunu iade ettiği zaman*** (uyandığında şu zikri) ***derse, o kişinin günahları denizlerin köpükleri kadar da olsa, mutlaka Allâhü Teâlâ onun bütün günahlarını affeder.***" [İbni Sünnî, *Sahîh*, 10]

(c) 1 kere şu duayı okumak. [1]

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ۞ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ۞ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسُبْحَانَ اللّٰهِ وَلَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ ۞ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ ۞

[Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh. Lehül-mülkü ve lehül-hamdü ve hüve 'alâ külli şey'in kadîr. el-Hamdü lillâhi ve sübhanallâhi velâ ilâhe illallâhü vallâhü ekber. Ve lâ havle velâ kuvvete illâ billâh.]

2. Uykudan uyandığında abdest almak. [1]

---

[1] Ubâde bin Sâmit (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim geceleyin uyanıp da*** (şu zikri) ***dedikten sonra: "Ey Rabbim, beni mağfiret et" derse veya herhangi bir dua edecek olursa,*** (duası) ***kabul olunur. Şâyet abdest alır, sonra namaz kılarsa, namazı kabul olur."*** [Buhârî, *Teheccüd*, 21; Ebû Dâvud, *Edeb*, 98; Tirmizî, *De'avât*, 26; İbni Mâce, *Dua*, 16: Darimî, *İsti'zân*, 53; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 5/313]

3. Sonra abdest şükür namazını kılmak.

4. Ardından teheccüd namazını kılmak. [2]

---

[1] Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Biriniz uykudan uyandığında abdest alsın ve burnuna üç defa su versin. Çünkü şeytan onun genzinde sabahlar."*** [Buhârî, *Bed'ul-Halk*, 11; Nesâî, *Tahâret*, 72; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 1/279, no. 436]

[2] Teheccüd namazının en azı 2, çoğu 12, ortası 8 rekâttır. Her iki rekâtta bir selâm verilmesi daha faziletlidir.

Esmâ binti Yezîd (*Radıyallâhü Anhâ*), Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)den şunu naklediyor: ***"Bütün insanlar kıyamet gününde aynı düzlükte haşredileceklerdir. Bir melek yüksek sesle şöyle seslenecektir:*** **'Geceleyin yanları yataklarından uzak kalanlar nerede?'**

Bunlar az sayıda oldukları halde ayağa kalkacaklar ve hesapsız cennete girecekler. Sonra da diğer insanların hesaba çekilmeleri emri verilecektir." [Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 3244]

Câbir (*Radıyallâhü Anh*)den rivayetle Resûlullâh (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Dâvud'un oğlu Süleymân'ın annesi Süleymân'a: 'Yavrucuğum! Geceleyin fazla uyuma. Çünkü geceleyin fazla uyumak kişiyi kıyamet gününde fakirleştirir' buyurmuştur."*** [İbni Mace, *İkâmetüs-salât*, 174]

5. *Teheccüd namazından sonra bir takım dualar okumak.*

(a) İmâm-ı Rabbânî (*Kuddise Sirruh*) teheccüdden sonra 100 kere şöyle demeyi tavsiye etmiştir: [1]

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الْعَظِيمَ الَّذِى لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَىَّ الْقَيُّومَ وَاَتُوبُ اِلَيْهِ ، سُبْحَانَهُ

[*Esteğfirullâhel-'azîmellezî lâ ilâhe illâ Hüvel-Hayyel-Kayyûme ve etûbü ileyhi sübhâneh.*]

(b) İmâm-ı Ma'sûm (*Kuddise Sirruh*) da şu istiğfarı 25 kere söylemeyi tavsiye etmiştir: [2]

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الَّذِى لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الرَّحْمٰنَ الرَّحِيمَ الْحَىَّ الْقَيُّومَ وَاَتُوبُ اِلَيْهِ ، رَبِّ اغْفِرْ لِى

[*Esteğfirullâhel-'azîmellezî lâ ilâhe illâ Hüver-Rahmâner-Rahîmel-Hayyel-Kayyûme ve etûbü ileyhi Rabbiğfir lî.*]

---

[1] İmâm-ı Rabbânî, *Mektûbât*, 3/24

[2] İmâm-ı Ma'sûm, *Mektûbât*, 2/19

(D) ABDEST ÖNCESİ ve SONRASI YAPILACAKLAR

Abdest Öncesi Dualar

1. Helâya girmeden önce şu dua okunur. [1]

---

[1] Ali bin Ebî Tâlib (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur: "***Cinlerin gözleri ile Âdemoğlunun görünmemesi gereken yerleri arasındaki perde, tuvalete girerken okudukları "Bismillâh" sözüdür.***" [İbni Mâce, *Tahâret*, 297; Tirmizî, *Cuma*, 606]

Zeyd bin Erkâm (*Radıyallâhü Anh*)dan Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir: "***Şu abdest bozulan yerler*** (cin ve şeytanların) ***bulunacağı yerlerdir. Onun için sizden biriniz helâya girmek istediği zaman "Allâh'ım! Muhakkak ki ben, erkek ve dişi şeytanlardan Sana sığınırım" desin.***" [Ebû Dâvud, *Tahâret*, 4; İbni Mâce, *Tahâret*, 296; Buhârî, *Abdest*, 9, *De'avât*, 15; Müslim, *Hayız*, 375; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 4/369, 373; Tirmizî, *Tahâret*, 4]

Şeytanlar devamlı sûrette tuvalette bulunurlar. Çünkü oralarda Allâh'ın zikri yapılmaz. Allâh'ın anılmadığı yerlerde şeytanlar rahat ederler. Başka yerler böyle değildir. Devamlı veya aralıklı olarak Allâh'ın zikri yapılır, ibadet edilir, Kur'ân okunur. Allâh'ın anıldığı yerlerde şeytanlar duramayıp buralara kaçarlar.

بِسْمِ اللّٰهِ .

اَللّٰهُمَّ اِنِّی اَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ

[*Bismillâh.*

Allâhümme innî e'ûzü bike minel-hubsi vel-habâis.]

2. *Ardından sol ayakla girilir.*[1]

---

[1] Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) onurlu işlerde sağını, bayağı işlerde solunu kullanırdı. [Gazâlî, *İhyâ*, 1/136] Abdullâh ibni Ömer (*Radıyallâhü Anhümâ*)dan rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: "*Hiç kimse sol eliyle yemesin ve asla sol eliyle içmesin; çünkü şeytan sol eliyle yer ve sol eliyle içer.*" [Müslim, *Eşribe*, 105, 106. Tirmizî, *Et'ıme*, 9, 1799, 1800. Ebû Dâvud, *Et'ıme*, 19, no. 3776; Nesâî, *Sünenül-Kübrâ*, 6746; Ahmed bin Hanbel, *el-Müsned*, 2/8, 33, 106, 146]

İnsan, işlerini iki el ve iki ayağı ile görür ve başarır. Bunlar, insanın hareketlerini temin eden başlıca uzuvlardır. İnsan yaratılışı icabı hem şeref ve kıymeti olan işleri, hem de bunun zıddı olan bazı işleri yapmak mecburiyetindedir. Yemek ve içmek, iyi ve kıymetli işlerdir. Buna karşılık sümkürmek ve taharet almak bayağı işlerdir. Onun için sağ ele şerefli ve kıymetli işleri, sol ele de bayağı işleri görmek vazifesi verilmiştir. Buna uygun olarak da eve ve ibadet yerlerine sağ ayakla girmek, tuvalet ve hamam gibi yerlere sol ayakla girmek meşru kılınmış ve edebe uygun bulunmuştur.

3. Sağ ayakla çıkılır ve şu dua okunur. [1]

غُفْرَانَكَ .

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى اَذْهَبَ عَنِّى الْاَذٰى وَعَافَانِى

[*Gufrânek.*

el-Hamdü lillâhillezî ezhebe 'annil-ezâ ve 'âfânî]

Abdest Duaları[2]

✓ *"Niyet ettim Allâh rızası için abdest almağa." şeklinde niyet eder. Ardından Besmele okur.* [3]

---

[1] Enes (*Radıyallâhü Anh*) şöyle dedi: Resûlullâh (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) helâdan çıktığı zaman şöyle dua ederdi: "***Mağfiretini isterim. Bütün hamdler benden eziyeti*** (dışarı çıkamamadan dolayı meydana gelebilecek sıkıntı ve pisliği) ***gideren Allâh'a mahsustur.***" [Hâkim, *el-Müstedrek*, 1/158; İbni Mâce, *Tahâret*, 300]

[2] Abdest alma esnasında selef-i sâlihînden rivâyet edilen duaları okumak faziletlidir. [Nevevî, *el-Ezkâr*, no. 78]

[3] Enes (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Abdestinizi Bismillâh diyerek alın!.***" [Nesâî, *Tahâret*, 62; Beyhakî, *Sünenül-Kübrâ*, 191; Buhârî, *Vudû'*, 49; Müslim, *Fedâil*, 39]

Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Abdesti olmayanın namazı yoktur. Abdeste başlarken***

İmâm Tahavî ve bazı âlimlere göre şu denmelidir:

بِسْمِ اللهِ الْعَظِيمِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى دِينِ الْإِسْلَامِ وَعَلٰى تَوْفِيقِ الْإِيمَانِ وَعَلٰى هِدَايَةِ الرَّحْمٰنِ

[*Bismillâhil 'azîmi vel-hamdü lillâhi 'alâ dînil-İslâmi ve 'alâ tevfîkıl- îmâni ve 'alâ hidâyetir-Rahmân.*]

✓ *Elleri yıkama esnasında şöyle der:*

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى جَعَلَ الْمَاءَ طَهُورًا وَجَعَلَ الْإِسْلَامَ نُورًا

[*el-Hamdü lillâhillezî ce'alel-mâe tahûran ve ce'alel-islâme nûrâ.*]

✓ *Ağza su verme esnasında şöyle der:*

اَللّٰهُمَّ اَعِنِّى عَلٰى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ اَللّٰهُمَّ اسْقِنِى مِنْ حَوْضِ نَبِيِّكَ كَأْسًا لَا اَظْمَأُ بَعْدَهُ اَبَدًا

Besmele çekmeyenin de (kâmil manada) ***abdesti yoktur***." [Ebû Dâvud, *Tahâret*, 48; Tirmizî, *Tahâret*, 20; İbni Mâce, *Tahâret*, 41; Nesâî, *Tahâret*, 41]

[Allâhümme e'ınnî 'alâ zikrike ve şükrike ve hüsnî 'ıbâdetik. Allâhümme'skınî min havzî nebiyyike ke'sen lâ azmeü ba'dehü ebedâ.]

✓ *Burna su verme esnasında şöyle der:*

اَللّٰهُمَّ اَرِحْنِى رَائِحَةَ الْجَنَّةِ وَارْزُقْنِى

مِنْ نَعِيمِهَا وَلَا تُرِحْنِى رَائِحَةَ النَّارِ

[Allâhümme erıhnî râihatel-cenneti. Verzuknî min ne'îmihâ velâ türıhnî râihaten-nâr.]

✓ *Yüzü yıkama esnasında şöyle der:*

اَللّٰهُمَّ بَيِّضْ وَجْهِى بِنُورِكَ يَوْمَ تَبْيَضُّ

وُجُوهُ اَوْلِيَائِكَ وَلَا تُسَوِّدْ وَجْهِى بِذُنُوبِى

يَوْمَ تَسْوَدُّ وُجُوهُ اَعْدَائِكَ

[Allâhümme beyyız vechî bi nûrike yevme tebyezzu vücûhü evliyâike velâ tüsevvid vechî bizünûbî yevme tesveddü vücûhü e'ådâik.]

✓ *Sağ kolunu yıkama esnasında şöyle der:*

اَللّٰهُمَّ اَعْطِنِى كِتَابِى بِيَمِينِى

وَحَاسِبْنِى حِسَابًا يَسِيرًا

[*Allâhümme e'âtınî kitâbî bi yemînî ve hasibnî hisâben yesîrâ.*]

✓ *Sol kolunu yıkama esnasında şöyle der:*

اَللّٰهُمَّ لَا تُعْطِنِى كِتَابِى بِشِمَالِى وَلَا مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِى وَلَا تُحَاسِبْنِى حِسَابًا شَدِيدًا

[*Allâhümme lâ tü'tınî kitâbî bi şimâlî ve lâ min verâi zahrî ve lâ tühâsibnî hisâben şedîdâ.*]

✓ *Başı mesh etme esnasında şöyle der:*

اَللّٰهُمَّ حَرِّمْ شَعْرِى وَبَشَرَتِى عَلَى النَّارِ وَاَظِلَّنِى تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِكَ يَوْمَ لَا ظِلَّ اِلَّا ظِلُّكَ

[*Allâhümme harrim şa'rî ve beşeratî 'alen-nâr. Ve ezıllenî tahte zılli 'arşike yevme lâ zılle illâ zıllük.*]

✓ *İki kulağını mesh etme esnasında şöyle der:*

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِى مِنَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ اَحْسَنَهُ

[*Allâhümmec'alnî minellezîne yestemi'ûnel-kavle feyettebi'ûne ahseneh.*]

✓ *Boynu mesh etme esnasında şöyle der:*

اَللّٰهُمَّ اعْتِقْ رَقَبَتِى مِنَ النَّارِ وَاحْفَظْنِى
مِنَ السَّلَاسِلِ وَالْاَغْلَالِ وَالْاَنْكَالِ

[*Allâhümme'âtık rakabetî minen-nâri vahfaznî mines- selâsili vel-ağlâli vel-enkâl.*]

✓ *Sağ ve sol ayakları yıkama esnasında şöyle der:*

اَللّٰهُمَّ ثَبِّتْ قَدَمَىَّ عَلَى الصِّرَاطِ
يَوْمَ تَزِلُّ فِيهِ الْاَقْدَامُ

[*Allâhümme sebbit kademeyye 'ales-sırâtı yevme tezillü fihil-akdâm.*]

✓ *Abdestin bitiminde şöyle der:*

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ سَعْيِى مَشْكُورًا وَذَنْبِى
مَغْفُورًا وَعَمَلِى مَقْبُولًا وَتِجَارَتِى لَنْ تَبُورَ

[*Allâhümmec'alnî sa'yî meşkûran ve zenbî mağfûran ve 'amelî makbûlen ve ticâratî len tebûr.*]

Abdestten Sonraki Dualar

(a) 3 kere şu duayı okumak. [1]

اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ

[*Eşhedü en lâ ilâhe illallâh.*]

(b) 1 kere şu duayı okumak. [2]

---

[1] Hazreti Osmân (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullah (*Sallallâhü aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim abdestini bitirdiğinde üç kere*** (şu zikri) ***derse, anasından doğduğu gündeki gibi bütün günahları silinmedikçe*** (abdestinden) ***kalkmaz."*** [İbni Sünnî, *Amelül-yevm*, no.29]

[2] Hazreti Ömer (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullah *(Sallallâhü aleyhi ve Sellem)* buyurdu ki: ***"Her kim, güzelce*** (yani âdâba uygun) ***abdest alır da, abdestini bitirdiğinde*** (dünya kelâmı konuşmadan şu zikri) ***derse, Allâhü Teâlâ ona cennetin sekiz kapısını*** (birden) ***açar, o, istediğinden girer."*** [İbni Sünnî, *Amelül-Yevm*, 32; Tirmizî, *Tahâret*, 41; Ebû Davûd, *Tahâret*, 65; Müslim, *Tahâret*, 17; İbni Mâce, *Tahâret*, 60; Nesâî, *Tahâret*, 109]

Bu zikredilen duaların abdestten sonra ve kıbleye dönük olarak söylenmesinin daha güzel olacağı söylenmiştir. [Nevevî, *el-Ezkâr*, no. 78]

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ . اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِى مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِى مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ

[*Lâ ilâhe illallâhü vahdehû lâ şerîke leh. Allâhümec'alnî minet-tevvâbîne vec'alnî minel-mütetahhirîn.*]

(c) 1 kere şu duayı okumak. [1]

سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ اَسْتَغْفِرُكَ وَاَتُوبُ اِلَيْكَ

[*Sübhânekellâhümme ve bihamdik. Eşhedü en lâ ilâhe illâ ente estağfiruke ve etûbü ileyk.*]

---

[1] Ebû Saîd el-Hudrî (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh *(Sallallâhü aleyhi ve Sellem)* buyurdu ki: ***"Her kim,*** (sünnet ve âdabına riâyet etmek ve suda israf etmemek şartıyla) ***güzelce abdest alır da, abdestini bitirdiğinde*** (şu zikri) ***derse, bu söz bir mühürle damgalanarak Arş'ın altına konur ve kıyamete kadar iptal edilmez.***" [Hâkim, *el-Müstedrek*, 1/564; Heysemî, *Mecme'uz-zevâid*, 1/244; Taberânî, *el-Evsât*, 2/271; Nesâî, *Sünenül-Kübrâ*, 6/25; Tirmizî, *Tahâret*, 41]

(d) 3 kere Kadîr sûresini okumak.[1]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّآ اَنْزَلْنَاهُ فِى لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝١ وَمَآ اَدْرٰيكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۝٢ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍ ۝٣ تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ اَمْرٍ ۝٤ سَلَامٌ هِىَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝٥

[*Bismillâhir-Rahmânir-Rahîm.*

İnnâ enzelnâhü fî leyletil-kadr (1) Ve mâ edrâke mâ leyletül-kadr (2) Leyletül-kadri hayrun min elfi şehr (3) Tenezzelül-melâiketü ver-rûhu fîhâ bi-izni Rabbihim min külli emr (4) Selâmün hiye hattâ matla'ıl-fecr (5)]

---

[1] Enes (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)* buyurdu ki: "***Her kim, abdestinin arkasından 'İnnâ enzelnâ' sûresini bir kere okursa, sıddıklardan olur; iki kere okuyan şehitler divanına yazılır; üç kere okuyanı ise, Allâhü Teâlâ, Peygamberlerin cem'olduğu makama ulaştırır.***" [Deylemî, *Firdevsül-Ahbâr*, 5549]

(e) Abdestten sonra kerahat vakti değilse, abdest şükür namazını kılmak. [1]

---

[1] Bu namaz, abdest veya gusül alındıktan sonra kerahat vakti değilse, daha yaşlık kuruyacak kadar zaman geçmeden iki rekât olarak kılmak mendûbdur.

Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh*) rivayet etti ki: Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) sabah namazı vaktinde Bilâl (*Radıyallâhü Anh*)e şöyle buyurmuştur:

–"***Ey Bilâl! Sen Müslüman olarak işlediğin ve en çok ümitli olduğun bir ameli Bana söyle; çünkü Ben*** (bu gece) ***cennetin içinde, önümde senin iki ayakkabının yürüyüş sesini işittim.***"

Hazreti Bilâl dedi ki:

–"Bana göre en çok ümitli olduğum amelim şudur: Ben, gece yahut gündüzün herhangi bir saatinde iyice temizlenir (abdest alır veya gusleder) isem, bu temizlikle muhakkak bana kılmam takdir buyurulduğu kadar namaz kılarım." [Buhari, *Teheccüd*, 17, *Fedâilüs-Sahabe*, 23; Müslim, *Fedâilüs-Sahabe*, 4; Nesâî, *Fedâilüs-Sahabe*, 132; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 2/233]

Zeyd bin Hâlid el-Cühenî (*Radıyallâhü Anh*)den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Kim*** (sünnet ve âdabına riâyet ederek) ***güzelce abdest alır da gaflet etmeden*** (yani huşû' ile Allâh'a yönelerek gönlüne Allâh'tan başka bir şey getirmeden) ***iki rekât namaz kılacak olursa, geçmiş günahları affolunur.***" [Ebû Dâvud, *Salât*, 157]

(E) MESCİDDEKİ AMELLER

(1) *Evden çıkarken dua okumak.*

Enes bin Mâlik (*Radıyallâhü Anh*)den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim evinden çıkarken:***

بِسْمِ اللهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللهِ

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

[*Bismillâhi tevekkeltü 'alellâhi lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhil-'aliyyil-'azîm.*]

derse, (bir melek tarafından) ***o kişiye:***

–"(Allâh'a tevekkül etmek) ***sana yeter,*** (bu duanın bereketiyle bütün şerlerden) ***korundun, dosdoğru yola iletildin" denilir ve şeytan ondan uzaklaşır. Kul bu duayı okuduğunda, bir şeytan diğerine:***

–"(Tevekkül ettiği için) ***Allâh'ın kendisine yettiği, dosdoğru yola iletilen ve*** (bütün şerlerden) ***korunan bir kişiye sen ne yapabilirsin ki?" der."***[1]

---

[1] Ebu Dâvud, *Edeb*, 5095; Tirmizî, *De'avât*, 3426

(2) *Cemaatle namaz için adım atmak.*

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh)*den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim mescide gider ve dönerse; her gidip gelmesine Allâh, ona cennette bir konak*** (köşk) ***hazırlar.***"[1]

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh)*den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu: ***"Her kim evinde temizlenir de sonra Allâh'ın evlerinden birine, Allâh'ın farzların-***

Bu hadis-i şeriften anlaşılıyor ki, kişi evinde yalnız başına bulunduğu sürece fitnelerden ve insan ve cin şeytanlarının hazırladığı tuzakların çoğundan uzak kalır. Evinden çıkınca şeytanlar onun peşine düşerler ve sürekli olarak takip ederek onu kötülüklere sürüklemeye çalışırlar. Fakat adam evinden çıkarken mevzumuzu teşkil eden hadiste geçen duayı okuyacak olursa şeytanlar o kimseye zarar vermekten ümitlerini keserek onun peşini bırakıverirler.

[1] Buhârî, *Ezân*, 37; Müslim, *Mesâcid*, 51; İbni Ebî Şeybe, *Musannef*, 13/317; Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 4/349; *Sünenül-Kübrâ*, 3/62; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 2/508-509; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 6/183, no. 8870; İbni Huzeyme, *Sahîh*, 1496; İbni Hibbân, *Sahîh*, 2037

dan birini edâ etmek için giderse, adımlarının birisi bir günâh yok eder; diğeri de onu bir derece yükseltir." [1]

Bir rivyette ise şöyledir: "***Bu giderken ve dönerken de böyle olur.***" [2]

✦ Zeyd bin Sâbit (*Radıyallâhü Anh)* şöyle demiştir: Namaza gitmek isteğiyle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) ile beraber yürüyordum. Adımlarını kısa tutuyordu:

—"Adımlarımı niçin kısa tuttuğumu biliyor musun?" diye sorunca ben de:

—Allâh ve Resûlü daha iyi bilir, dedim. Cevaben şöyle buyurdu:

—"Benim bu yapmamın sebebi, namaza gitmek isterken attığım adımların çoğalmasıdır." [3]

(3) *Mescide girerken ve çıkarken dua okumak.*

---

[1] Müslim, *Mesâcid*, 282

[2] Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 2/172; İbni Hibbân, *Sahîh*, 5/387; Heysemî, , *Mecme'uzzevâid*, 2/32

[3] Taberânî, *el-Kebîr*, 15/126-127; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/34-35; Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 4/3434, 344; Abdürrezzâk, *Musannef*, 1/517

Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh*)den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Sizin biriniz mescide girerken*** (sağ ayağıyla girip) ***Peygambere selâm etsin ve şöyle desin:*** [1]

بِسْمِ اللّٰهِ ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ ﷺ

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ لِى اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

[*Bismillâh. Allâhümme salli 'alâ Muhammedin sallallâhü 'aleyhi ve sellem. Allâhümmeftah lî ebvâbe rahmetik.*]

Çıkarken de, (sol ayağıyla çıkıp) ***Peygambere selâm etsin ve şöyle desin:*** [2]

بِسْمِ اللّٰهِ وَالصَّلَاةُ عَلٰى رَسُولِ اللّٰهِ ﷺ

اَللّٰهُمَّ اَعِذْنِى مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

---

[1] "*el-Menhel*" sahibine göre mescide girerken rahmet kapılarının açılması sırrı şudur: Mescide giren kimse, kendisini Rabbinin sevabına ve cennetine yaklaştıracak olan şeylerle meşgul olur. Bu nedenle rahmet dilemek uygun olur.

[2] Müslim, *Salâtül-Müsâfirîn*, 713; İbni Mâce, *Mesâcid*, 13; Ebû Dâvud, *Salât*, 18; Tirmizî, *Salât*, 234; Nesâî, *Mesâcid*, 16

[*Bismillâh. Ves-salâtü 'alâ Rasûlillâhi sallallâhü 'aleyhi ve sellem. Allâhümme e'ıznî mineş-şeytânir-racîm.*]

(4) *Bir anlık bile olsa mescide girerken itikâfa niyet etmek.*

İtikâf; bir mescitte veya mescid hükmündeki bir yerde ibâdet niyetiyle bir süre durmaktan ibarettir ki, müstehaptır.

İtikâfa şöyle niyet edilir.

نَوَيْتُ الْإِعْتِكَافَ لِلّٰهِ تَعَالٰى

[*Neveytül-i'âtikâfe lillâhi te'âlâ.*]

"Allâh için itikâfa niyet ettim."

(5) *Kerahat vakti değilse, "Tahiyyetül-Mescid Namazı" kılmak.*

Tahıyyetül-mescid, mescidi yani câmiyi selâmlamak demek olup, sabah namazının sünneti gibi iki rekât olarak kılınan müstehab bir namazdır. Câmiler Allâh'ın evleridir. Bir eve giren kimsenin, önce ev sâhibini selâmlaması kadar tabiî bir şey olamaz. Câmiye giren kimse, tahıyyetülmescid namazı kılmak sûretiyle bir nevî Allâh Teâlâ'yı selâmlamış, ona bağlılığını, saygısını ve kulluğunu arzetmiş olur.

Bir mescide girip de, meşguliyetinden veya vaktin keraheti gibi bir sebepten dolayı *tahıyyetül-mescid* namazını kılamayacak olan bir Müslüman'ın dört kere şöyle demesi müstehaptır:

سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ وَاللهُ اَكْبَرُ

[*Sübhânallâhi vel-Hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illallâhü vallâhü ekber*]

Mescide girildiğinde ezân okunmuş sünnete durulmuşsa, tahıyyetül-mescid namazı bu kimseden düşer.

Bir mescide bir günde birkaç defa bu şekilde girilse, bir defa tahıyyetül-mescid namazının kılınması yeterlidir. Bununla, Allâh'a ibadet edilen bir yere gereken saygı yerine getirilmiş olur.

Kâbe, bu zikredilen mescitlerin dışındadır. Çünkü Kâbe'ye o gün ilk girildiyse, orada tahıyyetülmescid yerine tavaf etmek gerekir ki, oranın tahıyyesi (selamlanması) tavaftır.

✦ Ebû Katâde (*Radıyallâhü Anh)* bir gün Mescidi Nebevî'ye geldi. Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)in Ashâb-ı Kirâm arasında oturduğunu

görünce, o da gelip yanlarına oturdu. Bunun üzerine Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) Ebû Katâde (*Radıyallâhü Anh)*e dönerek:

–***"Oturmadan önce iki rekât namaz kılmana ne mâni oldu?"*** diye sordu. Ebû Katâde (*Radıyallâhü Anh)* de:

–"Ey Allâh'ın Resûlü! Senin ve cemaatin oturduğunu gördüm, (bu sebeple kılmadım), dedi. Bunun üzerine Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*):

–***"Biriniz mescide girdiğinde, iki rekât namaz kılmadan oturmasın***" buyurdu. [1]

✦ Abdullâh ibni Mes'ûd (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Kişinin mescide girip de iki rekât namaz kılmaması, tanıdığı kimselerden başkasına selâm vermemesi ve küçüklerin yaşlılara iş buyurması, kıyametin alâmetlerindendir.***" [2]

---

[1] Buhârî, *Salât*, 60, *Teheccüd*, 25; Müslim, *Salâtül-Müsâfirîn*, 69, 70; Tirmizî, *Mevâkîtüs-salât*, 118; Nesâî, *Mesâcid*, 37; İbni Mâce, *İkâme*, 57; Dârimî, 1/324

[2] Suyûtî *Câmi'ussağîr*, 6/9, no. 8228; Taberânî, *el-Kebîr*

Tahiyyetül-mescid, bir mescit veya camiye girilince, daha oturmadan kılınmalıdır, faziletli olan budur. Oturulduktan sonra da kılınabilir.

Kerahat vakti ise, farz namazı yahut sünnet namazı kılmak, niyete gerek kalmaksızın tahiyyetül-mescid namazının yerini tutar. Ayrıca bu namazı kılmaya gerek yoktur.

(6) *Mescidde oturup namazı beklemek.*

✦ Ukbe bin Âmir (*Radıyallâhü Anh)*den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "(Mescidde itikâf, zikir veya sonraki namazı beklemek gibi bir maksatla) ***oturup***[1] (ibâdetle meşgul olarak) ***namazı bekleyen kimse bizzat namaz kılan gibidir ve o evinden çıktığı andan itibaren tekrar evine geri dönünceye kadar namaz kılanlardan diye yazılır.***"[2]

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh)*den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki:

---

[1] Böyle bir gaye olmadan oturmaya bazı âlimler mubah, bazıları da mekruh demişlerdir.

[2] Ahmed, *Müsned*, 4/157; İbni Hibbân, *Sahîh*, 2045; İbni Huzeyme, *Sahîh*, 2/374; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/29

"***Sizden biri,*** (yel çıkarmak suretiyle) ***abdestini bozmadığı ve*** (ibâdetle meşgul olarak) ***namaz kıldığı*** (ev veya mescid gibi bir) ***yerden kalkmadığı müddetçe,***[1] ***melekler onun için "Allah'ım! Onu bağışla, ona rahmet et!" der.***"[2]

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallâhü Anh*)den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Size Allâh'ın kendisi sebebiyle*** (büyük) ***günahları sildiği*** (ve küçük günahları da affettiği), ***dereceleri neyle yükselttiğini bildireyim mi?***"

Ashab-ı Kirâm:

—Bildir, yâ Resûlallâh! deyince, O şöyle buyurdu:

(a) ***Zorluklara*** (yani soğuğun şiddetinden, vücudun hastalık sebebiyle elem ve kederinden ve buna benzer şeylere) ***rağmen güzelce*** (âdâbına uygun) ***abdest almak,***

(b) ***Mescidlere doğru adımı çok atmak.***

---

1 Mescidin bir bölümünden başka bir bölümüne yer değiştirmek, mescidde namaz beklemenin sevabını ihlâl etmez.

2 Buhârî, *Ezân*, 30; *Buyû'*, 49; Müslim, *Mesâcid*, 273; Ebû Dâvud, *Salât*, 20; Nesâî, *Mesâcid*, 40; Tirmizî, *Salât*, 128; İbni Mâce. *Mesâcid*, 19; Dârimî, *Salât*, 122; Mâlik, Muvatta', *Sefer*, 51, 54; Ahmed, *Müsned*, 11/312, 486

(c) ***Namazdan sonra diğer namazı beklemek***"[1]

✦ Ali (*Radıyallâhü Anh*)den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Zorluklara rağmen güzelce*** (âdâbına uygun) ***abdest almak; mescidlere doğru adımı çok atmak; namazdan sonra diğer namazı beklemek günahları tamamen yıkar*** (temizler)." [2]

(7) *Mescide namaz vaktinden önce gidip, ezânı mescidde dinlemek.*

Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Kıyamet günü olduğu zaman Allâhü Teâlâ yüzleri yıldızlar gibi parlayan bir topluluğu mahşere çıkarır. Melekler onlara: –Sizin amelleriniz ne idi? diye sorar. Onlar: –Bizler ezânı işittiğimiz zaman hemen abdeste koşar ve başka birşeyle oyalanmazdık. Bundan sonra Allâhü Teâlâ yüzleri ay gibi parlayan bir başka topluluğu mahşere çıkarır. Melekler onlara sorar: –Sizlerin amelleriniz ne idi?***

---

[1] Müslim, *Taharet*, 251; İbni Mâce, *Taharet*, 428; İbni Hibbân, *Sahîh*, 3/314; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 3/307, no. 3472

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned*, 488; Bezzâr, *Keşfül-Estâr*, 447

–Bizler ezân okunmadan önce abdestimizi alırdık, derler. Daha sonra Allâhü Teâlâ yüzleri güneş gibi ışık saçan bir başka topluluğu mahşere çıkarır. Melekler onların yanına giderek tekrar sorar:

–Peki, sizlerin amelleri ne idi?

–Bizler (abdestimizi önceden alıp) ***ezânı mescidde dinlerdik, diye cevap verirler.***"[1]

(8) *Ezân sözlerini sessizce tekrarlamak.*

Ömer (*Radıyallâhü Anh)*den rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim müezzin ile beraber ezân sözlerini tekrarlayıp müezzin "Lâ ilâhe illallâh" dediğinde, o kişi de kalbinden*** (gelen imân, tasdîk ve samîmiyetle) "***Lâ ilâhe illallâh" deyip, "Hayye 'ales-salâh ve Hayye 'alel-felâh" da bu sözleri tekrar etmeyip "Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh" derse, cennete girer.***"[2]

Abdullâh ibni Amr (*Radıyallâhü Anhümâ*) şöyle demiştir: İki adam: "Ey Allâh'ın Resûlü! Şüphesiz müezzinler bizden daha faziletlidirler"

---

[1] Osmân Hobevî, *Dürretül-Vâ'ızîn*, s. 33

[2] Müslim, *Salât*, 12; Ebû Dâvud, *Salât*, 36

dedi. Bunun üzerine Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: "***Sen de onların dediklerini söyle. Bitirince de dua et, istediğin sana verilecektir.***" (1)

Meymûne (*Radıyallâhü Anhâ*) şöyle demiştir: Bir keresinde Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) erkeklerle hanımların safları arasında ayakta durup dedi ki:

–"***Ey hanımlar topluluğu! Sizler şu Habeşlinin ezânını ve kâmet getirişini işitecek olursanız, siz de onun dediği gibi söyleyiniz. O takdirde size her bir harf karşılığında bir milyon derece verilir.***"

Hazreti Ömer (*Radıyallâhü Anh*):

–"Bu sevap kadınlara verilecek, ya erkeklere ne var?" diye sorunca, Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*):

–"***İki katı var ya Ömer!***" diye cevap verdi. (2)

(9) *Ezândan sonra bir takım dualar okumak.*

---

1 Ebû Dâvud, *Salât*, 524; Nesâî, *Amelül-Yevm*, 157; İbni Hibbân, *Sahîh*, 4/593; Beyhakî, *Sünenül-Kübrâ*, 1/410

2 Taberânî, *el-Kebîr*, 24/16; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 1/336

İbni Amr (*Radıyallâhü Anh*)dan rivayetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Müezzini duyduğunuz zaman onun dediğini tekrarlayın,***[1] ***sonra*** (ezânın bitiminde) ***Bana salevât okuyun. Zira bana bir kere salevât okuyana, Allâhü Teâlâ 10 kere salât*** (rahmet) ***eder.***[2] ***Sonra Allâh'tan benim için vesîleyi***[3] ***isteyiniz. Çünkü vesîle, Allâh'ın kullarından*** (sadece) ***birine nasîb olaacak cennette bir makamdır. Umarım ki o bir kişi ben olurum. Her kim benim için vesîleyi isterse, ona şefaatim vâcib olur.***"[4]

---

[1] Ebû Ümâme (*Radıyallâhü Anh*) şöyle demiştir: Müezzin ezânın herbir bölümünü bitirdiğinde, Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*), müezzinin söylediği o bölümü tekrarlardı." [Nesâî, *Ezân*, 35]

[2] Allâh'ın bir kuluna salâtı üç türlüdür: (a) İbadete muvaffak kılması. (b) Günahlardan koruması (c) Bağışlaması.

[3] Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)e 'Vesile nedir ey Allâh'ın Resûlü?' diye sorulunca, Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*): "***Vesîle*** (makamı), ***Rabbim katında sizin için şefaat sebebidir***" buyurdu. [Suyûtî, *Câmi-'ussağîr*, 2/88, no: 1406]

[4] Müslim, *Salât*, 11; Ebû Dâvud, *Salât*, 36; Nesâî, *Ezân*, 37; Tirmizî, *Menâkıb*, 1; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 2/168

Câbir (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: ***"Her kim ezânı duyduğunda**:*

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ ۞ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ ۞ اٰتِ مُحَمَّدًانِ الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ ۞ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحمُودًانِ الَّذِى وَعَدْتَهُ ۞ اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ".

[*Allâhümme Rabbe hâzihid-da'vetit-tâmmeh. Vessalâtil- kâimeh. Âti Muhammedenil-vesîlete velfazîleh. Veb'ashü mekâmen Mahmûdenillezî ve'atteh.* İnneke lâ tuhlifül-mî'âd. [1]"]

derse, kıyamet gününde şefaatim ona vacip olur." [2]

---

[1] Bu kısım Beyhakî rivayetinde mevcuttur. [Beyhakî, *Sünenül-Kübrâ*, 270; İbni Âbidîn, *Reddül-Muhtâr*, 1/397]

[2] Buhârî, *Ezân*, 8; *Tefsîru Sûre*, 11; Ebû Dâvud, *Salât*, 37; Tirmizî, *Mevâkît*, 157; Nesâî, *Ezân*, 38; İbni Mâce, *Ezân*, 4; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 3/354; Taberânî, *Mu'cemus-Sağîr*, 1/240

Mûsa bin Câfer (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: "***Her kim müezzini ezân okurken duyduğunda:***

مَرْحَبًا بِالْقَائِلِينَ عَدْلًا مَرْحَبًا بِالصَّلٰوةِ وَاَهْلًا

[*Merhaben bil-kâilîne 'adlen merhaben bis-salâti ve ehlen*]

derse, Allâhü Teâlâ ona iki milyon sevap yazar; iki milyon günahını siler ve onu iki milyon derece yükselti." [1]

(10) *Ezân ile kâmet arasında dua yapmak.*

Enes (*Radıyallâhü Anh)*den rivâyetle Resûlullah (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Ezân ile kâmet arasında edilen dua reddolunmaz.***" [2]

---

[1] Ali el-Müttakî, *Kenzü'l-Ummâl*, 21023

[2] Ebû Dâvud, *Salât*, 35

Ancak bu hadiste kastedilen duâ, şartlarına sarılarak yapılan, kendisiyle bir günâhın tahakkuku istenmeyen ve akraba ziyaretini kesmeyen bir kimsenin yaptığı duadır. Kişi duâ esnasında bütün varlığıyla Allâh'a yönelmeli ve duasının mutlaka kabul olunacağına inanmalıdır. Çünkü

Sahabe-i Kirâm (*Radıyallâhü Anhüm*):

—Ne dua edelim yâ Resûlallâh!" dediklerinde O şöyle buyurdu:

—"***Allâh'tan dünya ve âhirette âfiyet***[1] ***isteyin***" yani:

اَللّٰهُمَّ اِنِّى اَسْئَلُكَ الْعَافِيَةَ فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ

[*Allâhümme innî es'elükel-'âfiyete fid-dünya vel-âhirah*]

'Allâh'ım! Dünya ve âhirette Senden âfiyet isterim' deyin."[2]

Cenab-ı Hak kulunun zannına göre muamele eder: "Ben kuluma, Bana olan zannına göre muamele ederim." Ancak "Duâ kabul olmadı?" diye duadan vazgeçmemeli, devam etmelidir. Çünkü Allâhü Teâlâ, ya o duâ ile kula isabet edecek bir belâyı önlemiştir; yahutta bu duanın kabulü te'hir edilmiştir. Ya da onun karşılığı âhirette verilecektir.

Bazı duaların gerçekleşmesinin, kulun aleyhine olabileceğini de unutmamak lâzımdır. Bu bakımdan duanın neticesini Allâh'a bırakmak gerekir.

[1] *Âfiyet*, âhirette gelebilecek tüm belalardan kurtuluş ile dünyada gelebilecek hastalık ve bela gibi insanın dünyevî huzurunu kaçıran şeylerden kurtulmaktır.

[2] Tirmizî, *Salât*, 44; *De'âvât*, 128

(F) CEMAATLE NAMAZ

İslâm dini birlik ve beraberliğe büyük önem vermiştir. Günde beş vakit namazın bir arada edâ edilmesinin teşvik edilmesi, haftada bir cuma namazının ve senede iki kez olan bayram namazlarının topluca kılınmasının gerekli görülmesi, müminlerin görüşüp dertleşmelerine, birbirleriyle yardımlaşmalarına vesile olmak gibi bir anlam taşımaktadır. Bu bakımdan cemaatle namaz, oluşturulmak istenen birlik ruhunun hem bir göstergesi ve hem de o birlik ruhunun sağlamlaştırıcısı ve devam ettiricisi olmaktadır.

Akıllı ve buluğ çağına eren, hür olan ve dinî özrü olmaksızın topluca namaz kılmaya gücü yeten Müslüman erkeklerin toplanıp cemaatle beş vakit namazlarını kılmaları, Hanefîlere göre sünnet-i müekkede; Şâfiîlere göre ise farz-ı kifâyedir.

Kadınların, belirli hastaların, cemaate gelemeyecek kadar çok yaşlı kimselerin ve kötürümlerin ise cemaatle namaz kılmak için mescide gitmesi gerekmez.

(1) *Cemaatle namazın fazileti çoktur.*

Cemaatle namaz kılmak için mescide devam edenlerin fazileti büyüktür. Çünkü mescidler Allah'ın evleridir. Ehli takva olan her zâtın evini ziyaret, ziyaret edilen zâtın misafirine ikramı âdettendir. Şu hâlde kerîmler Kerîmi olan Allah Teâlâ'nın evleri demek olan mescidler günde beş defa ziyaret edilirse, O'nun misafirlerine ne gibi ikramda bulunacağını bir düşünülmelidir.

✦ Enes (*Radıyallahü Anh*)den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Kişinin evde kıldığı namazı bir namaza, mahalle mescidinde kıldığı namazı yirmi beş namaza, Cuma namazlarının kılındığı camideki namazı beş yüz namaza, Mescid-i Aksâ'da kıldığı namazı beş bin namaza, benim şu mescidimde kıldığı namazı elli bin namaza, Mescid-i Haram'da kıldığı namazı ise yüz bin namaza bedeldir.***"[1]

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallahü Anh*)den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Gerçekten şu beş vakit farz namaza cemaatle devam eden kişi, parlayan şimşek gibi***

[1] İbni Mâce, *İkâme*, 198; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 4/219, no. 5079

Sırat'ı geçenlerin ilki olur. Allahü Teâlâ onu (sahabeden sonra gelen neslin) ***ilk zümresi olan Tâbiîn'in arasında haşreder. Ve devam ettiği namazların her gün ve gecesinde kendisi için, Allah yolunda öldürülmüş 1000 şehîd sevabı kadar vardır.***"[1]

✦ Abdullah ibni Mes'ûd (*Radıyallahü Anh)* Asr-ı saadetteki cemaat heyecanını ne güzel ifade eder: "Yarın Allah'a Müslüman olarak kavuşmak isteyen kimse, şu beş vakit namaza ezân okunan yerde devam etsin. Şüphesiz ki Allah, sizin Peygamberinize hidayet yollarını açıklamıştır. Bu namazlar da hidayet yollarındandır. Şayet siz de cemaati terk edip namazı evinde kılan kişi gibi yapacak olursanız, Peygamberinizin sünnetini terk etmiş olursunuz. Peygamberinizin sünnetini terk ederseniz, sapıklığa düşmüş olursunuz... Vallahi ben, nifakı bilinen bir münafıktan başka namazdan geri kalanımız olduğunu görmemişimdir. Allah'a yemin ederim ki bir adam iki kişi arasında sallanarak namaza getirilir ve safa durdurulurdu."[2]

---

[1] Taberânî, *el-Evsât*, 7/340; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/163; Ali el-Müttakî, *Kenzül-Ummâl*, 20290

[2] Müslim, *Mesâcid*, 256-257

- Ebû Saîd (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Mescidlere*** (cemaate) ***devam eden kimseyi yüce Allah dost edinir.***"[1]
- Ebû Hüreyre (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Gurbette olan kişi aile efradının yanına döndüğü zaman kendisinin dönüşü ile onlar sevindikleri gibi; Allah, mescidleri namaz ve zikir için*** (buralara devamlı gidip) ***vatan edinen her müslüman kişi***(nin bu hâli) ***için sevinir.***"[2]
- Muâz bin Cebel (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: **"*Şeytan, koyunlara saldıran bir kurt gibidir. O,*** (sürüden) ***uzak düşmüş, bir kenarda duran koyunu yakala***(dığı gibi cemaate devam etmeyenlere musallat olur ve Allah'ın zikrinden alıkoya)***r. Cemaatle ve müslümanların geneliyle birlikte olmaya ve mescidlere devam etmeye dikkat ediniz.***

---

[1] Taberânî, *el-Evsât*, 6383; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/26

[2] İbni Mâce. *Mesâcid*, 19; İbni Huzeyme, *Sahîh*, 2/379; İbni Hibbân, *Sahîh*, 1607; Hâkim, *Müstedrek*, 1/213

(Çünkü şeytan cemaate zarar veremeyeceğine göre, müslüman cemaatinin arasını ayırmaya, onlar arasına fikir ayrılıkları sokarak müslümanları tevhîd nurundan ayırarak onları ifsâd etmeye çalışır.)"[1]

(2) *Cemaate yetişemese de cemaat ecri alır.*

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Bir kimse*** (sünnet ve farzlarına riayet ederek) ***tam olarak abdest alıp*** (mescide) ***gitse, fakat insanları namazlarını kılmış bulsa, Allah ona, cemaate hazır olup da namazını cemaatle kılanın sevabı gibi sevab verir. Bu, o cemaatin sevabından hiç bir şey eksiltmez.***"[2]

✦ Zeyd bin Sâbit (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: "***Kul namaza gitmek isteğini sürdürdükçe*** (ve dünya kelamı konuşmadıkça, nâmahreme de bakmayıp vakarlı yürüdükçe) ***namazda demektir.***"[3]

---

[1] Ahmed, *Müsned*, 5/233; Heysemî, *Mecme'uz-zevâid*, 2/26

[2] Ebû Dâvûd, *Salât*, 51; Nesâî, *Tahâret*, 108, 110; Hâkim, *Müstedrek*, 1/208-209

[3] Taberânî, *el-Kebîr*, 15/126; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/34

(3) *Vakit namazları cemaatinin fazileti çoktur.*

Cuma namazı dışında en kuvvetli cemaat, Cuma sabah namazının cemaati, sonra diğer günlerin sabah namazı, sonra yatsı, ikindi, öğle ve akşam namazlarının cemaatidir.

(a) Sabah Namazı:

✦ Ebû Bekir (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim sabah namazını cemaatle kılarsa, o kimse Allah'ın güvencesindedir. Artık Allah'ın bu güvencesini ihlal etmeyiniz. Bu itibarla kim böyle olan bir kimseyi*** (şer'î hüküm olmaksızın) ***öldürürse,*** (Allah'ın verdiği güvence ve teminatı ihlal etmiş, emanete hıyanet etmiş olur. Dolayısı ile) ***Allah öldüren kişiyi sorguya çekip neticede yüzüstü cehenneme atar.***"

Semûre bin Cündeb (*Radıyallahü Anh)*den bir rivayette ise şöyle buyrulmuştur: "***Sabah namazını cemaatle kılan kimse akşama kadar Allah'ın güvencesi altındadır.***"[1]

---

[1] Müslim, *Mesâcid*, 262; İbni Mâce, *Fiten*, 6; Tirmizî, *Salât*, 165; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 6/165, no. 8794; Taberânî, *el-Kebîr*, 1683; Beyhakî, *Sünenül-Kübrâ*, 1/464; İbni Hibbân, *Sahîh*, 1743; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 4/313

Ehl-i Sünnet'in mezhebi budur. Bu hadiste beyan edilen güvence, sadece can emniyetine ait değil, umumidir. Yani müslümanın bütün hak ve hukuku, Allah'ın teminatı altındadır. Sabah namazını cemaatle kılan müslümanın haklarına tecavüz etmek, ona eziyet etmek karşılıksız bırakılmaz.

✦ Ebû Ümâme (*Radıyallahü Anh*)den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Kim abdest alır, sonra mescide gelir, sonra sabah namazından önce iki rekat*** (sabah namazının sünnetini) ***kılar, sonra oturur ve sonrada sabah namazı***(n farzı) ***kılınıncaya kadar otururse, o günkü kıldığı o namazı ebrâr*** (Allah katından iyi kimseler)***in namazı arasında yazılır ve o kişi de Rahmân olan Allah'ın misâfirleri arasında kaydedilir.***"[1]

✦ Selmân-ı Fârisî (*Radıyallahü Anh*)den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Kim sabah namazını kılmak üzere evinden çıkıp giderse, o imân sancağı ile çıkmış olur.***"[2]

---

[1] Taberânî, *el-Kebîr*, 8/218; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/44

[2] İbni Mâce, *Ticârât*, 40

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Kim sabahleyin ve akşamleyin mescide gidip gelirse, her gidiş gelişinde Allah, o kimseye cennetten konaklayacağı yerini hazırlar.***"[1]

✦ Hazreti Ömer (*Radıyallahü Anh)* şöyle demiştir: "Sabah namazını cemaatle kılmayı, bir geceyi nâfile namaz kılarak geçirmekten daha çok severim."[2]

(b) Yatsı Namazı:

✦ Hazreti Ömer (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Kim kırk gece mescidde cemaatle namaz kılar ve bu sürece yatsı namazının ilk rek'atini kaçırmazsa, Allah bununla o kimse için cehennem ateşinden bir âzadlık yazar.***"[3]

---

[1] Buhârî, *Ezân*, 37; Müslim, *Mesâcid*, 51; İbni Ebî Şeybe, *Musannef*, 13/317; Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 4/349; *Sünenül-Kübrâ*, 3/62; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 2/508–509; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 6/183, no. 8870; İbni Huzeyme, *Sahîh*, 1496; İbni Hibbân, *Sahîh*, 2037

[2] Abdürrezzâk, *Musannef*, 1/526; Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 4/347

[3] İbni Mâce, *Mesâcid*, 18; Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 2616

Sabah ve Yatsı Namazları:

Yatsı ve sabah namazını cemaatle kılmak diğer namazları cemaatle kılmaya nispetle daha üstündür.

- Osmân bin Affân (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Yatsı namazını cemaatle kılan kimse o gecenin yarısını namaz kılmakla geçirmiş gibidir. Yatsı ve sabah namazlarını cemaatle kılan kimse o gecenin tamamını namaz kılmakla geçirmiş gibi sevab alır."***[1]
- Enes (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Her kim hiçbir rekatı kaçırmadan 40 gün sabah ve yatsıyı cemaatle kılarsa, o kişiye cehennem ve münafıklıktan olmak üzere iki beraat yazılır."***[2]
- Übeyy bin Ka'b (*Radıyallahü Anh)* şöyle anlatıyor: "Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) bir gün bize sabah namazını kıldırdı ve: ***"Filân kimse namaza geldi mi?"*** diye sordu. "Gelmedi." dediler. ***"Filân geldi mi?"*** dedi. Yine "Gelmedi."

---

[1] Müslim, *Mesâcid*, 260; Ebû Dâvûd, *Salât*, 47; Tirmizî, *Salât*, 51; İbni Mâce, *Mesâcid*, 1; Mâlik, Muvatta', *Cemaat*, 7

[2] Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 2615

dediler. Bunun üzerine Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: "***İşte bu*** (yatsı ve sabah) ***namazları münafıklara en ağır gelen namazdır. Eğer siz*** (sabah ve yatsı) ***namazlardaki sevabı bilseydiniz, dizler üzerinde emekleyerek de olsa*** (bunları cemaatle kılmak için camiye) ***gelirdiniz.***" [1]

el-Menhel yazarı şöyle demiştir: "Sabah ve yatsı namazlarının faziletinin daha üstün olmasının sebebi, ikisinin de uyku vaktine rastlamasıdır. Uykusunun tatlı olduğu zamanda Allah Teâlâ için ancak takva sahibi mü'min yatağından kalkar. Münafık adam lezzetli uykusunu bırakıp namaza durmaz. İşte bu sebeple sabah ve yatsı namazının fazileti daha çoktur.

İkinci hikmet, bu iki namazın gece karanlığında oluşudur. Gösteriş için namaz kılan münafıkların gayesi, bu iki namazda kolayca gerçekleşemez. Çünkü gece karanlığında pek az kişi onları görebilir. Münafıkların dini bir amacı bulunmuyor ki onları cemaate gitmeye zorlasın. Bu nedenle anılan iki namaza gitmekte münafıkların ne dinî ne de dünyevî gayeleri bulunur."

---

[1] Ebû Dâvûd, *Salât*, 47; Nesâî, *İmâme*, 45; Ahmed, *Müsned*, 5/145

✦ Abdullah ibni Ömer (*Radıyallahü Anhümâ*) şöyle demiştir: "Sabah ve yatsı namazlarının cemaatine bizimle birlikte katılmayan kişi hakkında (o kişi münafık mıdır diye) kötü düşünürdük." [1]

(c) İkindi Namazı:

✦ Enes (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim ikindi namazını cemaatle kılarsa, o kişi için bir hac sevabı vardır.***"[2]

✦ Enes (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim ikindi namazını cemaatle kılarsa, İsmâil** (Aleyhisselâm)**ın neslinden sekiz kişi âzâd etmiş sevabı verilir.***" [3]

(d) Öğle Namazı:

✦ Hazreti Ömer (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Kim cemaatle kılınan mescidde kırk gün öğle namazının birinci rekatını kaçırmadan***

---

[1] Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 2783; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 2/41, no. 1273

[2] Ali el-Müttakî, *Kenzül-Ummâl*, 7/390, no. 19440

[3] Geylânî, *Gunye*, 2/182

namaz kılarsa, Allahü Teâlâ o kişiye cehennemden âzâd yazar." [1]

✦ Enes (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim öğle namazını cemaatle kılarsa, Adn cennetlerinde elli derece verilir ki, her iki derecenin uzaklığı, iyi cins tımarlı bir atın elli senelik seyirtmesi gibidir.*** "[2]

(e) Akşam Namazı:

✦ Enes (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki "***Her kim akşam namazını cemaatle kılarsa, kabul olunmuş bir hac ve umre sevabı vardır.***"[3]

(f) Cuma Namazı:

✦ Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Şüphesiz sizler için her Cuma gününde bir hac sevabı ve bir umre sevabı vardır.***

---

[1] Ali el-Müttakî, *Kenzül-Ummâl*, 7/565, no. 20278

[2] Geylânî, *Gunye*, 2/182

[3] Ali el-Müttakî, *Kenzül-Ummâl*, 7/390, no. 19442

Hac sevabı, cuma namazına hicret edip gitmenizdir. Umre sevabı ise, cuma namazından sonra ikindi namazını câmide kılmak üzere beklemektir."[1]

✦ Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: **"*Cuma günü cuma namazını kılana makbul hac sevabı yazılır. İkindi namazını da cemaatle kılarsa, ona umre sevabı da verilir. Oturduğu yerde*** (zikir, tesbîh ve Kur'ân okumak sûretiyle) ***akşamlarsa, Allahü Teâlâ istediğini verir."***[2]

Cuma Günü Sabah Namazı:

✦ Ebû Ubeyde (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: ***"Namazlardan hiçbiri Cuma günü cemaatle kılınan sabah namazından daha faziletli değildir. Bu namaza katılan kişinin günahlarının mutlaka bağışlanacağını ümid ederim."***[3]

---

[1] Beyhakî, *Şü'abül-imân*, 3/241; Ali el-Müttakî, *Kenzül-Ummâl*, 21173–21174

[2] Geylânî, *Gunye*, 2/60

[3] Taberânî, *el-Kebîr*, 1/156; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 5/381, no. 7669

✦ Abdullah ibni Ömer (*Radıyallahü Anhümâ*)dan rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Allah katında en üstün namaz, Cuma günü cemaatle kılınan sabah namazıdır.***"[1]

(4) *Cemaatle namazı terk etmek.*

Vaad edilen bütün bu mükâfatları bir tarafa iterek cemaati terk edenler, İslâm'a zarar verdikleri gibi, kendi nefislerine karşı da en büyük zulmü işlemektedirler.

Eğer bir bölge halkından birisi özürsüz olarak cemaate gelmeyecek olursa, şahitliği kabul edilmemekle beraber komşuları, imâm, müezzin onun cemaate gelmeyişine sessiz kaldıklarından dolayı günahkâr olurlar.

Eğer bir bölge halkının tümü cemaatle namaz kılmayı terk edecek olursa, hepsi birden günahkar olur. Çünkü cemaatle namaz kılmak İslâm'ın şiarlarındandır.

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallahü Anh*)den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki:

---

[1] Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 2783; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 2/41, no. 1273

"***And olsun ki, namazın kılınması,*** (ikâmetin yapılması) ***ve birinin geçip onlara namaz kıldırması için emir vermeyi, sonra da beraberlerinde odun bulunan bir kısım insanlarla gidip*** (cemaatle) ***namaza*** (özürsüz olduğu halde) ***gelmeyenlerin evlerini cayır cayır yakmayı arzu ettim."*** (1)

✦ Abdullah ibni Abbâs (*Radıyallahü Anhümâ*)dan rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Vallahi bâzı topluluklar cemaatleri terketmekten ya vazgeçecekler ya da Allah onların kalblerini mühürleyecektir. Sonra da muhakkak gâfillerden olacaklardır.***" (2)

Kurtubî (*Rahimehullah*) şöyle demiştir: "Allah'ın kalbi mühürlemesi, söz konusu kavimlerin kalblerinde yaratacağı cehalet, kasvet ve cefâdır.

Mesâbih şerhinde şöyle denmiştir: Hadîste buyrulan iki şeyden birisi mutlaka gerçekleşecektir.

---

[1] Buhârî, *Ezân*, 29, *Husûmât*, 5, *Ahkâm*, 52; Müslim, *Mesâcid*, 251, 252, 253; Ebû Dâvûd, *Salât*, 46; Tirmızî, *Salât*, 162; İbni Mâce, *Mesâcid*, 17; Mâlik, Muvatta', *Salâtu'l-Cemâ'a*, 3; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 2/244, 292, 314, 319, 424, 472

[2] İbni Mâce, *Mesâcid*, 17

Ya cemaatlari terketmekten vazgeçip cemaate devam edeceklerdir. Ya da Allah, onlann kalblerini muhürleyecektir. Çünkü cemaatleri bırakmayı alışkanlık hâline getirmek, kalbi karartır ve insanı ibâdetten soğutur.

✦ Ebû Derdâ ve Ebû Zerr (*Radıyallahü Anhümâ*)dan rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim beş vakit namazını cemaatle kılma konusunda gevşeklik ve tembellik gösterirse, Allahü Teâlâ oniki şekilde cezalandırır. Bunların, üçü dünyada, üçü ölüm anında, üçü kabirde, üçü de kıyamet günündedir.***

Dünyada verilen cezalar:

1. Kazancının ve rızkının bereketi kalkar.

2. Diğer amel ve ibadetleri kabul edilmez.

3. Yüzünden nur gider, insanların kalplerinde öfke duyulan birisi olur.

Ölüm anında verilen cezalar:

1. Ruhunu alırken şiddetli bir susuzluk çeker.

2. O esnada açlık acısı çeker.

3. Canının çıkması zor olur.

Kabirde verilen cezalar:

1. Münker ve Nekir onu zor bir hesaba çeker.

2. Kabri karanlık olur.

3. Kabri onu sıkar.

Kıyamet günü verilen cezalar:

1. Hesap vermesi çetin olur.

2. Rabbinin öfkesi ile karşılaşır.

3. Cehennem azabına çarptırılır." [1]

✦ Hazreti Ebûbekir *(Radıyallahü Anh)*ın halifeliği döneminde bir adam vefat etti. Cenaze namazı kılınırken kefenin içinde bir hareketlilik gördüler. Kefeni açtıklarında ne görsünler; bir yılan boğazına dolanmış, kanını emiyor, etlerini yemeğe çalışıyordu. Onu öldürmek istedikleri sırada yılan dile gelerek şöyle dedi:

—*Lâ ilâhe illallâh Muhammedür-Resûlullah.*

Beni neden öldürmeğe çalışıyorsunuz? Rabbim bana, kıyamet gününe kadar bu adama azap etmemi emretti.

—Onun ne günahı vardır ki bu cezayı hak etti?

—Onun üç büyük günahı vardı:

1. Ezân sesini işittiği halde cemaate katılmazdı.

2. Malının zekâtını vermezdi.

3. Âlimlere itibar etmez, onların sözünü dinlemezdi. [2]

---

[1] Ebû Leys Semerkandî, *Tebîhul-Gâfilîn*, shf. 276

[2] Osmân Hobevî, *Düürretül-Vâizîn*, shf. 246

Cuma namazını terk etmenin cezası:

✦ Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Özürsüz olarak üç cuma namazını terk edenler, münafıklar topluluğundan yazılırlar.***" (1)

✦ Ebû'l-Ca'd ed-Damrî (*Radıyallahü Anh*)den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur: "***Kim herhangi bir özrü olmadan üç cuma namazını kılmazsa, Allahü Teâlâ onun kalbini mühürler*** (yani, ondan lütuflarını esirger, kalbine hayır şeyler girmez, kalbi kararır ve katılaşır)." (2)

✦ Câbir bin Abdillah (*Radıyallahü Anh*)den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur: "***Bilmiş olunuz ki, içinde bulunduğum bu yılın, bu ayının, bu gününde ve burada, kıyamet gününe kadar, Allah size Cuma namazını şüphesiz farz kıldı.***

---

1 Şevkânî, *Neylü'l-Evtâr*, 3/253; Subkî, *el-Menhel*, 6/195

2 Müslim, *Mesâcid*, 254; Ebû Dâvud, Salât, 203-204; Nesâî, *Cuma*, 2, 3; Tirmizî, *Cuma*, 7; İbni Mâce, *ikâme*, 93; Dârimî, *Salât*, 305; Ahmed, *Müsned*, 1/40, 422, 461, 2/332, 424, 5/8, 14, 30, Muvatta', *Cuma*, 20; Beyhakî, *Sünenül-Kübrâ*, 3/172, 247, 248; Hâkim, *el-Müstedrek*, 3/624

Ben hayatta iken veya benden sonra, başında âdil veya zâlim bir devlet başkanı varken kim Cuma namazını küçümseyerek veya farziyetini inkâr ederek bırakırsa, Allah onun işini düzene sokmasın ve işinde ona bereket vermesin. Bilmiş olunuz ki tövbe etmedikçe böylesinin ne namazı, ne zekâtı, ne haccı, ne orucu, ne de hiç bir hayrı (geçerli değildir.) ***Kim de tövbe ederse, Allah tövbesini kabul eder*** (veya kabul eylesin). ***Bilmiş olunuz ki, hiç bir kadın hiç bir erkeğe namaz kıldıramaz. Hiç bir fâsık, hiç bir mü'mine namaz kıldıramaz. Meğerki fâsık zor kullanır, mümin de onun kılıcından ve copundan korktuğu zaman*** (mü'min uyar)." [1]

✦ Abdullah ibni Abbâs (*Radıyallahü Anhümâ*)ya, gündüz oruç tutan, gece de namaz kılan ve fakat

---

[1] İbni Mâce, *İkâmetüs-Salât*, 78
Hadîste, Cuma namazını küçümseyerek veya farziyetini inkâr ederek terk edene beddua ediliyor ve yaptığı ibâdetle tüm hayırların kabul olunmayacağı haber veriliyor. Çünkü farziyetini inkâr veya hafife almakla kişi İslâmiyet'ten çıkmış olur. Usûlü dâiresinde îman tecdidi ve tövbe etmedikçe hiç bir ibâdeti makbul ve sahih sayılamaz.

cemaate ve cumaya gelmeyen bir kimse hakkında sorulmuştu:

—"Bu, ateş ehlindendir!" diye cevap verdi." [1]

✦ Abdullah ibni Ömer (*Radıyallahü Anhümâ*) cemaati kaçırdığında, vakitler arasını nâfile namaz kılarak geçirirdi. İkindinin cemaatini kaçırdığında akşam namazına kadar tesbîhte bulunurdu.

(5) *Mescide uzak yerlerden gelenlerin fazileti.*

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallahü Anh*)den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: "(Cemaatle namaz kılmak bakımından) ***insanların en fazla sevap kazananı, mescide en uzak yerden gelendir.***" [2]

Bu rivayet, evi mescide uzak olanlar için bir teselidir. Çünkü evi mescide yakın olanın mescidde durması ve orada bol bol namaz kılması ve cemaate devamı daha kolaydır, sevabı da buna göre çoktur. Namazlarını ekseriyetle cemaatle kılacağı için sevabı da fazla olur. Ama evi mescide uzak

---

[1] Tirmızî, *Salât*, 162

[2] Buhârî, *Ezân*, 31; Müslim, *Mesâcid*, 277; Ebû Dâvud, *Salât*, 48; İbni Mâce, *Mesâcid*, 15; Mâlik, Muvatta', *Tahâret*, 33; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 2/351, 428; Taberânî, *Tahâret*, 33; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 3/170, no. 3038

olan bundan mahrum olabilir. İşte Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) evi uzak olanın mescide gelmek için katlandığı meşakkatleri ve çok adım atması karşılığında bol sevab kazanmakla faziletinin yüksekliğine bu hadîs-i şerîf işaret etmiştir.

Şu bir gerçektir ki bu hadîs-i şerîf, çok sevab almak için evleri mescidden uzak yapmaya teşvik etmemektedir. Zira Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*)in evi mescidin hemen bitişiğindedir.

(6) *Karanlık gecelerde yürüyenlerin fazileti.*

✦ Ebû Ümâme (*Radıyallahü Anh*)den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Karanlıklarda erkenden mescidlere gidenleri kıyamet gününde nurdan mimberlerle müjdele!*** (O günde) ***diğer insanlar korku ve dehşette olacakları halde bunlar korkmayacaklardır.***"[1]

(7) *Namaza koşarak gitmemek, cemaate katılmanın hazırlığını daha önceden yapmak.*

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallahü Anh*)den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki:

---

[1] Taberânî, *el-Kebîr*, 8/167–168; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/34

"(Cuma veya beş vakit) ***namaz için kâmet edildiğinde*** (yani işittiğiniz halde cemaate yetişmek için) ***ona koşarak gelmeyiniz, sekînet*** (hareketlerinde ağır başlı davranarak, dinen uygun olmayan şeylerden kaçınarak) ***ve vakarla*** (sağa-sola fazla bakılmayarak, gözlerin haramdan korunmak ve bağıra bağıra konuşmamak sûretiyle) ***yürüyerek geliniz, Yetişebildiğinizi*** (imâmla beraber) ***kılınız, yetişemediğinizi*** (kendiniz) ***tamamlayınız.***" [1]

Namaza sekînet ve vakarla gelmenin hikmeti hakkında âlimler şunu söylemişlerdir: "Namaza kâmet getirilirken koşarak giden kimse yorularak kesilir. Ve namaza bu hâl ile girer. Böyle bir hâlde kılınan namazda ise beklenilen huşû' hâsıl olamaz. Fakat namaza vaktinde vakar ve sükûnet ile giden kimse mescide kâmetten önce varacağı için bir parça istirahât bile eder. Bu sûretle hiç bir telâş ve yorgunluk bulunmadan kılınan namaz, elbette huşû' itibarı ile daha mükemmel olur.

---

[1] Buhârî, *Ezân*, 20, 21; *Cum'a*, 18; Müslim, *Mesâcid*, 151-153, 155; Ebû Dâvûd, *Salât*, 54; Tirmizî, *Salât*, 127; İbni Mâce, *Mesâcid*, 14; Dârimî, *Salât*, 59; Ahmed, *Müsned*, 2/237, 239, 270, 387, 452, 460, 472, 529, 533; 5/306

Mü'mine yaraşan İslâmî terbiye ve âdâba dikkat etmek, en mükemmel ve muteber olan hâlde bulunmaktır."

(8) *Mescidler son derece temiz tutulmalı, görünen çerçöp alınmalı.*

✦ Zeyd bin Sâbit'in büyük kardeşi Yezîd bin Sâbit (*Radıyallahü Anhümâ*) şöyle dedi: Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) bir zamanlar mescidi süpürüp de vefat eden Ümmü Mihce (*Radıyallahü Anhâ*) için şöyle buyurmuştur:

–"***Ben onu mescitteki çerçöpü topladığı için cennette gördüm.***" [1]

✦ Ebû Sa'îd el-Hudrî (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim mescidde bulunması uygun olmayan bir şeyi oradan çıkarırsa, Allah onun için cennette bir ev yapar.***"[2]

(9) *İnsanlara rahatsızlık verecek şekilde kötü kokularla mescide gelmemek.*

✦ Muâviye (*Radıyallahü Anh)* şöyle demiştir: Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*), (soğan ve

---

[1] İbni Mâce, *Cenâiz*, 32; Taberânî, *el-Kebîr*, 11/238; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/10

[2] İbni Mâce, *Mesâcid*, 9

sarımsak diye bildiğimiz) şu iki bitkiyi yasaklamış ve şöyle buyurmuştur: "***Bunları yiyen mescidlerime yaklaşmasın. Eğer mutlaka yemeniz gerekiyorsa pişirmek suretiyle onlar*** (da bulunan ağır kokular)***ı gideriniz*** (de ondan sonra yiyiniz)."[1]

Bu gibi sebzeleri yiyenlerin mescide girmelerinin yasaklanması sebebi, oradaki insanları ve melekleri rahatsız etmek olduğundan, kıyas yoluyla; çorabı, elbisesi, sigara veya başka sebeplerden dolayı ağzı kokanlar da bu hükümdedir.

Kâdı Iyâz (*Rahimehullah*), "Cemaatte hazır olanların hepsi de bu gibi sebzeleri yemiş iseler, o zaman bu kerahat kalkar" demişse de aslında mescid boş olsa bile melâikeye hürmet etmek gerekir.

(10) *Mescitte dünya kelâmı konuşmak sevapları yok eder.*

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallahü Anh*)den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelecek ki, mescidlerindeki konuşmaları hep dünya işleri hakkında olacaktır. Siz o kişilerle birlik-***

---

[1] Ebû Dâvûd, *Et'ıme*, 40

te oturmayın. Çünkü Allah'ın bu kişilere ihtiyacı yoktur (yani onlara değer vermez)."[1]

(11) *Mescitlerde Allah'ı çokça zikretmektir.*

(12) *İftitâh tekbirinin fazileti.*

Bu fazilete kavuşmak isteyen kişi, cemaatle kılınan bir namazda imâmın tekbirinden hemen sonra "*Allahü Ekber*" demelidir ki, bu görüş İmâm Azam'ın görüşüdür. İmam Muhammed ve İmam Ebû Yûsuf ise, İmam Fâtiha'ya başlamadan önce iftitâh tekbiri alması gerekir. Bazı âlimler ise, İmama birinci rekâtta yetişen kişinin iftitâh tekbirinin faziletine ulaştığını ifade etmişlerdir.

✦ Enes (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim kırk gün süreyle cemaate devam eder ve ilk tekbîre yetişirse, Allah o kimseye iki kurtuluş yazar birisi ateşten diğeri münafıklardan kurtuluş.***"[2]

✦ Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Mümin bir kulun imâmla beraber getireceği iftitâh tekbirinin sevabı, bin haccdan ve bin umreden hayırlıdır. Onun için***

---

[1] Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 2701; Hâkim, *Müstedrek*, 4/323

[2] Tirmizî, *Salevât*, 178; Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 2612

Uhud dağı büyüklüğündeki bir altını fakirlere sadaka olarak vermiş gibi sevap vardır. Ona, namazının her rekatı için bir senelik ibadet sevabı verilir. Ayrıca Allah Teâlâ, (iftitâh tekbirini kaçırmamaya özen gösteren) ***o kimse için biri Cehennemden, biri münafıklıktan olmak üzere iki beraat yazdırır. Ve bu kimse cennetteki yerini görmeden dünyadan ayrılmaz. Cennete de sorgusuz ve sualsiz girer.***"[1]

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallahü Anh)* şöyle demiştir: "Cemaatle namaz kılmak için mescide geldiğimde imâmın iftatah tekbirini kaçıracağımı bilsem, 60 deve değerinde malım olsa bile beni sevindirmez." Ubâde bin Sâmit (*Radıyallahü Anh)* şöyle demiştir: "Dünyanın tamamı benim olacağına iftitâh tekbirine kavuşmayı tercih ederim."[2]

(13) *Namaz kılanların önünden geçmemek.*

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Biriniz namaz kılarken din kardeşinin önünden geçmekte ne derece büyük***

---

[1] Ali el-Müttakî, *Kenzül-Ummâl*, 19649

[2] Beyhakî, *Şü'abül-İmân*, 2651

günah olduğunu bilse, yüz sene yerinde durması onun önünden bir adım atmaktan kendisine daha hayırlı gelirdi."[1]

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Namaz kılanın önünden geçen kimse ne derece günah işlediğini bilmiş olsaydı, uyluğunun kırılmasına razı olur da onun önünden geçmezdi.***"[2]

(14) *Saf tutmak bile rahmete vesiledir.*

✦ Ebû Saîd (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: "***Allah rahmetini şu üç gurup üzerine bol bol yağdırır:***

a. Namaz için saf tutanlara,

b. Gece yarısı namaz kılanlara,

c. Yalın kılıç Allah yolunda savaşanlara."[3]

(15) *İlk saf çok faziletlidir.*

✦ Ebû Hüreyre (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki:

---

[1] İbni Mâce, *İkâme*, 37

[2] Ali el-Mutteki, *Kenzül-Ummal*, 7/355

[3] Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 2/262, no. 1797; İbni Mâce, *Mukaddime*, 13

"***İnsanlar eğer ezân okumak ile namazın ilk safında yer almada ne*** (gibi bir hayır ve bereket) ***olduğunu bilseler, sonra da bunu elde etmek için kur'a çekmekten başka çare kalmasalar, mutlaka kur'aya başvururlardı.***"[1]

✦ Übeyy bin Kâ'b (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Birinci saf*** (Allah'a yakınlık, şeytandan uzaklık, ecir ve sevab yönünden) ***meleklerin safı gibidir. Siz birinci saftaki fazileti bilseydiniz, ona koşar*** (onun için yarışır)***dınız.***"[2]

✦ Nu'mân bin Beşîr (*Radıyallahü Anh)*den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurdu: "***Şüphesiz birinci saftakilere Allah salât eder,*** (günahlardan arındırır ve İlâhî rahmetine eriştirir) ***ve melekleri de*** (bu kişilere rahmetle duâ ederler ve onların affedilmelerini Allah'tan isterler)."[3]

---

[1] Buhârî, *Ezân*, 9, 32, *Şehâdât*, 30; Müslim, *Salât*, 129; Tirmizî, *Salât*, 166, Nesâî, *Mevâkît*, 22, *Ezân*, 31; Mâlik, Muvatta', *Nidâ*, 3, *Cemâat*, 6

[2] Ebû Dâvûd, *Salât*, 47; Nesâî, *İmame*, 45; İbni Mâce, *Mesâcid*, 18; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 5/145

[3] İbni Mâce, *İkâme*, 50; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 2/269, no. 1813

(16) *Safta boşluk bırakılmamalıdır.*

✦ Hazreti Âişe (*Radıyallahü Anhâ*)dan rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Her kim saftaki bir boşluğu kapatırsa, bu sebeple Allah onu bir derece yükseltir ve cennette bir köşk bina eder.***" [1]

✦ Berâ bin Âzib (*Radıyallahü Anh*) şöyle rivayet etmiştir: Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) safın bir tarafından öbür tarafına kadar gider, bizim omuzlarımızı ya da göğüslerimizi sıvazlayarak düzeltir ve şöyle buyururdu: "(Saflarınız da) ***ileri geri durmayınız. O zaman kalpleriniz de ayrılığa düşer.***

Safta boşluk bırakmayıp dolduranlara Allah rahmet eder ve melekleri de (rahmetle) ***duâ ederler.***"[2]

✦ Muâz (*Radıyallahü Anh*)den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***İki çeşit adım vardır ki, bunlardan birisi Allah'ın en***

---

[1] Taberânî, *el-Evsât*, 5797; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/91

[2] İbni Mâce, *İkâme*, 50; Ahmed bin Hanbel, *el-Müsned*, 4/268, 269, 5/262; Nesâî, *İmâme*, 25; *Ezân*, 14; Dârimî, *Salât*, 49; Ebû Dâvud, *Salât*, 93; Suyûtî, *Câmi'ussağîr*, 2/269, no. 1814; Heysemî, *Mecme'uzzevâid*, 2/94

sevdiği adımdır, diğeri ise Allah'ın en çok buğzettiği adımdır. Allah'ın sevdiği adım; bir safa bakıp bir boşluk görünce o boşluğu kapatan kişinin attığı adımdır. Allah'ın buğzettiği adıma gelince; kişi kalkmak isteyince sağ ayağını uzatır, elini de onun üzerine koyarak sağlamlaştırdıktan sonra ayağa kalkarak attığı adımdır."[1]

(17) *Namazda safları düzgün ve sık tutmak sünnettir.*

Safların düzgün olmasından maksat, bir safta bulunan kimselerin dümdüz bir hizada durmalarıdır. Bu bakımdan cemaatle namaz kılacak olan kimse, hem safların sıklığına hem de düzgünlüğüne dikkat etmeli ve bu düzeni bozmaktan son derece sakınmalıdır.

✦ Abdullah ibni Ömer (*Radıyallahü Anhümâ*)dan rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Saflarınızı düz tutunuz, omuzları***(nızı) ***bir hizaya getiriniz, boşlukları kapatınız,*** (safa girmek isteyen) ***kardeşlerinize yumuşak davranınız*** (yani, bir

---

[1] Hâkim, *el-Müstedrek*, 1/272

kimse gelip de safa girmek istediği zaman, herkes ona karşı omuzlarını yumuşak tutsun da, o da safa girebilsin). ***Şeytana*** (aranızda) ***açıklık bırakmayınız.***

Safi (sıklaştıran veya safta hazır bulunmak sûretiyle) ***birleştiren kimseye Allah*** (rahmetini) ***eriştirir.*** (Safta bulunuyorken ihtiyaç olmaksızın, keyfi olarak saftan çıkan veya safa durduğu zaman kendisiyle sağında veya solunda bulunan kimse arasında açıklık bırakmak suretiyle) ***birleştirmeyenden de*** (rahmetini) ***keser.***" [1]

(18) *Safları yararak ön tarafa gitmek.*

✦ Mu'az bin Enes (*Radıyallahü Anh*)den rivayetle Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) buyurdu ki: "***Cuma*** (veya diğer namazlarda veya ilim meclislerinde) ***kim cemaatin omuzlarını yararak ilerlerse, cehenneme*** (giden yolda herkesçe çiğnenen) ***bir köprü yapılır.***" [2]

---

[1] Ebû Dâvûd, *Salât*, 93; Nesâî, *İmâme*, 31; Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 2/92; Hâkim, *el-Müstedrek*, 1/213

[2] Tirmizî, *Cuma*, 369; İbni Mâce, *Salât*, 88; Nesâî, *Cuma*, 20; Mâlik, Muvatta', *Cuma*, 8

✦ Enes (*Radıyallahü Anh)* şöyle demiştir: "Resûlullah (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) cemaatle namaz kılmak için ön saflara ilerleyen bir kişiye:

—"***Seni insanların omuzlarına basar ve onlara eziyet ederken gördüm. Kim bir müslümana eziyet ederse, bana eziyet etmiş olur. Bana eziyet eden de Allah'a eziyet etmiş demektir***" buyurdu. [1]

Câmi dolu iken içeriye giren bir kimse eğer omuzların üzerinden geçerken cemaate eziyet edecekse, geçemez. Ama kimsenin elbisesine veya bedenine basmadan atlayıp ön safa geçmesinde beis yoktur.

Hanefîlere göre insanların omuzlarından atlayarak ilerlemek iki şartla caizdir:

a) Kimseye eziyet etmemek. Çünkü bu haramdır.

b) Cuma günü imâmın minbere çıkmamış olması. Zira omuzlar üzerine basıp geçmek bir ameldir. Hatib minbere çıkınca bir amelle meşgul olmak -*velev ki imâma yakın olma faziletini elde etmek için bile olsa*- nehyedilmiştir.

---

[1] Taberânî, *Mu'cemus-Sağîr*, 1/168

İçindekiler

A. NAMAZ SONRASI TESBÎHLER	3
Tesbîhâtten sonra dua etmek	15
Tesbîhâtı tesbîhle mi yoksa parmakla mı?	20
B. NAMAZ SONRASI ZİKİRLER	25
Sabah namazı ve öncesindeki zikirler	25
Sabah namazının sünnetinin fazileti	28
Sabah vaktindeki nakşî zikirler	31
Lev enzelnâ'nın fazileti	35
Sabah namazından sonraki zikirler	38
İşrâk namazının fazileti	49
Kuşluk namazının fazileti	50
Öğle namazı	51
Öğlenin sünneti ve son sünnetinin fazileti	51
Öğle namazından sonrasındaki zikirler	51
İkindi namazı ve sünnetinin fazileti	54
İkindi namazının sonrasındaki zikirler	54
Akşam namazı	57
Akşamın farzından önceki zikirler	58
Akşam namazının sünnetinin fazileti	61
Akşam namazının sonrasındaki zikirler	61
Evvâbîn namazının fazileti	68
Bekâ-i imân namazının fazileti	69
Akşam ile yatsı arasında itikafa girmek	72
Gece okunacak sûreler	73

a. Yâsîn Sûresi	73
b. Mülk ve Secde Sûreleri	74
c. Duhân Sûresi	77
d. Vâkı'a Sûresi	78
Yatsı namazı	79
Yatsının sünneti ve son sünnetinin fazileti	79
Âmenerrasûlü'nün fazileti	83
Yatsı namazının sonrasındaki zikirler	85
C. UYKU ÖNCESİ ve SONRASI YAPILACAKLAR	88
Uykudan önce yapılacaklar	88
Kabir-Nûr namazının fazileti	88
Uyandıktan sonra yapılacaklar	93
D. ABDEST ÖNCESİ VE SONRASI YAPIACAKLAR	98
Helâdan öncesie sonrasındaki dualar	98
Abdest duaları	100
Abdestten sonraki dualar	105
Abdest şükür namazının fazileti	108
E. MESCİDDEKİ AMELLER	108
1. Evden çıkarken dua okumak	109
2. Cemaatle namaz için adım atmak.	110
3. Mescîde girerken ve çıkarken dua	111
4. İtikâfa niyet etmek	113
5. Tahiyyetül-mescid namazı kılmak	113
6. Mescidde oturup namazı beklemek	116
7. Ezânı mescidde dinlemek	118
8. Ezân sözlerini tekrar etmek	119
9. Ezândan sonra bir takım dualar okumak	120

F. CEMAATLE NAMAZ	125
1. Cemaatle namazın fazileti çoktur	126
2. Cemaate yetişemese de cemaat ecri alır	129
3. Vakit namazları cemaatinin fazileti	130
a. Sabah Namazı	130
b. Yatsı Namazı	132
Sabah ve Yatsı Namazları	133
c. İkindi Namazı	135
d. Öğle Namazı	135
e. Akşam Namazı	136
f. Cuma Namazı	136
4. Cemaatle namazı terk etmenin cezası	138
Cuma namazını terk etmenin cezası	142
5. Mescide uzak yerlerden gelenlerin fazileti	144
6.Karanlık gecelerde yürüyenlerin fazileti	145
7. Namaza koşarak gitmemek	145
8. Mescidlerde gördüğümüz çerçöpü almalı	147
9. Kötü kokularla mescide gelmemek	147
10. Mescitte dünya kelamı konuşmak	148
11. Mescitlerde Allah'ı çokça zikretmektir	149
12. İftitah tekbirinin fazileti	149
13. Namaz kılanın önünden geçmemek	150
14. Saf tutmak bile rahmete vesiledir	151
15. İlk saf çok faziletlidir	151
16. Safta boşluk bırakılmamalıdır	153
17. Namazda safları düzgün ve sık tutmak	154
18. Safları yararak ön tarafa gitmek	155

ESERLERİMİZ

1. İlim Ehli İçin Temel Dualar
2. Faziletleriyle Salevât-ı Şerîfeler
3. Faziletleriyle Nâfile Namazlar
4. Faziletleriyle Nâfile Oruçlar
5. Faziletleriyle Nâfile Sadakalar
6. Sünnete Uygun Namazı Öğreniyorum
7. Allah'ı Râzı Edecek Faziletli Ameller
8. Kur'ân'ın Faziletleri ve Okuma Âdâbı
9. Faziletleriyle Kur'ân Sûreleri
10. Faziletleriyle Esmâül-Hüsnâ
11. Faziletleriyle Âdâb-ı Muâşeret
12. Faziletleriyle Dört Halîfe
13. Faziletleriyle Günlük Dualar
14. Faziletleriyle Dualar ve Zikirler
15. Faziletleriyle Peygamber Sünnetleri
16. Faziletleriyle Peygamber Ahlâkı
17. Allah ve Peygamber Sevgisi
18. Resûlullah Efendimizin Şemâili

Faziletleriyle Nakşî
Namaz Tesbîhâtı

Mustafa İsmail FINDIKLI

Kitapkalbi Yayıncılık

Ebû Hüreyre *(Radıyallahü Anh)*den rivâyetle Resûlullâh *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurdu:

"Size bir şey öğreteyim mi? Eğer onu yaparsanız, sizden evvel geçen (ümmet)lere yetişir, sizden sonra gelecekleri geçersiniz ve sizin yaptığınız gibi yapanlardan başka hiç bir kimse sizden üstün olamaz. Her namazın peşinden 33 kere Sübhanallâh, 33 kere el-Hamdü lillâh ve 33 kere Allahü Ekber dersiniz."

[Buhârî, *Ezân*, 155; *De'avât*, 18; Müslim, *Mesâcid*, 142]

THG
0811562
GAH

9 786059 815055
www.kitapkalbi.com